

Українські Вісті

Ціна 0,60 нм Preis 0,60 DM

UKRAINSKI WISTI • UKRAINIAN NEWS

UKRAINISCHE NACHRICHTEN

Наші закордонні представництва:

Америка: Nesenjuk I. 99 Ave. „C“, New York 9 N.Y., U.S.A.
Англія: A. Bondarenko, 78. Kensington Park Road. London. W. 11
Австралія: Krywolap S. Box 1586 M. G. P. O. Adelaide S. Australie
Аргентина: M. Parank, Av. I. M. Campos 556 San Andres F. C. G. Mitre. Argentina.
Бельгія: W. Schklar, 14, Rue F. Stevens, Herstal (Liege), Belgien
Голляндія: W. Harasymenko Smaragdplein 75 Utrecht. (Holland)
Канада: A. Kramar, 36 Delaware Ave., Toronto 4, Ont., Canada
Франція: N. Grouchetky, 33, rue Roque de Fillol Puteaux. Seine. France. K-to: Paris CC 11.087.11

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Рік XIX. ч. 46/1577/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainski Wisti“
Verlagsort: Neu-Ulm/Donau
Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainski Wisti“
Neu-Ulm/Do. Schließfach 32 — Tel. 77329

10. 11. 1963.

13-му з'їздові Об'єднання Демократичної Української Молоді в Сполучених Штатах Америки палкий привіт і найкращі побажання успіху в праці!

Хай живе українська молодь — майбутнє нашої нації!

Звернення до Читачів!

Дорогі Читачі!

Нашою всіх спільною гордістю є те, що, не зважаючи на всі труднощі, часопис «Українські вісті» тримається вже 18 років і твердо стоїть на сторожі національних інтересів українського народу. Цю гордість Ви, Читачі, неодноразово підкреслили в листах і статтях до редакції «Українські вісті». Це тим більш важливе, що на теперішньому етапі боротьби за здійснення українських національних ідеалів, ми не маємо іншої ефективнішої зброї до розпорядження, лише слово. Цю зброю треба нам усіляко вдосконалити та зміцнювати.

Часопис «Українські вісті» є одним із найважливіших творів св. п. Івана Павловича Багряного, який (твор) мусить бути величним монументом його живої творчої праці. Всі українці, кому була й є дорогою письменницька і політична діяльність І. П. Багряного, ми думаємо і віримо, максимально допоможуть «Українським вістям» морально та матеріально, а тим самим допоможуть реалізувати його ідеї.

До найреальніших і найпевніших засобів утримування «Українських вістей» належить передплата їх. Феноменальна жувучість і дієздатність «Українських вістей» у тяжких умовах була можлива досі лише завдяки Вашій, читачській, жертвенній підтримці. Волі й енергії нам не бракувало ніколи, бракує завжди лише матеріальних засобів.

Протягом 18 років існування, «Українські вісті» багато разів, як то кажуть,

валилися через фінансову скруту, але кожного разу Читачі вчасно приходили з допомогою і рятували ситуацію. Віра в Читачів «Українських вістей» тримає нас дуже міцно.

Потрібна якнайбільша масова передплата часопису «Українські вісті». Чим більша кількість передплатників, тим міцніше стоїть часопис фінансово, тим більша гарантія матеріальної безпеки його. Само собою зрозуміло, в наших умовах це не касує потреби підтримки часопису пожертвами на Пресовий фонд, бо ж за нами ще не стоїть держава, яка б давала дотації пресі, і не стоять такі великі читачькі маси, як то буває в нормальних умовах існування серед свого народу, які уможливають існування часопису на самій передплаті. Тому звертаємося до кожного Читача «Українських вістей» з закликом:

Чи Ви вже поновили передплату «Українських вістей» на наступний рік? Якщо ще ні, — поспішіть це зробити, рівно ж постарайтесь приєднати ще хоча одного передплатника «Українських вістей»! Якщо кожний Читач приєднає ще одного нового передплатника, це подвоїть тираж «УВ», це значить — безмірно зміцнить їх фінансово.

Поновлюємо ж передплату на наступний рік!

Приєднуємо нових передплатників! Зміцнюємо й поширюємо демократичний, завжди прямий і відважний часопис, — «Українські вісті»!

РЕДАКЦІЯ й АДМІНІСТРАЦІЯ «УВ»

С. РОМАНОВИЧ

Чий комунізм кращий?

(ПРО «НАРОДНЮ» КОМУНУ «ПЕРЕЖЕНЕМО АНГЛІЮ»)

Советський Союз зараз на порозі до завершеного комунізму — всюди твердить московська преса на всіх мовах і діалектах світу. Але як ті комуни будуть виглядати, до цього часу лишається загадкою. Пропагандисти, як правило, обмежуються загальниковими фразами про все людське щастя, добробут, високу свідомість громадян нового (найвищої форми) суспільства, де всі працюватимуть за здібностями і одержуватимуть по потребах. Всі ці загальникові й обіцяні блага пропонуються в супроводі великих застережень і винятків для тих, чия свідомість не відповідає вимогам райського життя. Для лежбинок, менеджів, туніядців і інших ворогів комунізму з дрібновласницькими тенденціями пощади, ні хліба не буде. «Повної свободи особистості при завершеному комунізмі не буде», — сказав Хрущов.

В цій відношенні китайські побратими по будові комунізму послідовніші, бо вже зараз запровадили комуни і «щасливі» громадяни КНР поживають райські плоди нового суспільства. Про одну з таких народніх комун під назвою «Переженемо Англію» в провінції Хенань і буде зараз мова. Чому ці комунари мають переважати капіталістичну Англію — невідомо. Якщо брати під увагу сучасний китайсько-советський конфлікт, — відповідна назва для комуни була б «Переженемо Росію», бо ж іде змагання — чий комунізм кращий.

Ось як описує цю комуну советський кореспондент Юрій Григорьев в статті «Горькі плоди нежества» («Огоньок», ч. 38, вересень 1963 р.):

»Перед в'їздом у село, де розташована управа кооперативи, стояла висока дерев'яна брама, уквітчана засохлою зеленню. Зверху брами слова «Часінь жень минь гунше» (назва комуни). А на стовпах зверху донизу: «Хай живе народня комуна» і «Народня комуна — це хороше». У дворі я звернув увагу на вивіски: «Штаб дивізії» і дещо далі — «Політвідділ дивізії».

— Ми, здається, не сюди потрапили? — запитав я своїх супровідників.

— Сюди, сюди, — підтвердили вони. — Вивіски правдиві, поскільки комуна об'єднує в собі і сільське господарство, промисловість, освіту, фінанси і військовий вишкіл, вона зрівняна з військовим з'єднанням. В даному випадкові — з дивізією. Великі бригади — до полків, менші — до батальйонів і сотень, а ділянки і ланки — до чот і роїв. Військова справа для комунарів є таким же обов'язком, як і праця на виробництві.

Здалека почувся барабанний бій і приглушені слова пісні: «Народня комуна — це хороше». Незабаром перед управою появилася колона людей. Вони несли червоний прапор з написом: «Перший батальйон». Спереду маршували молоді хлопці і дівчата з гвинтівками і лопатами, а позаді йшли старші люди, що з усіх сил намагалися тримати кроку. Колона зупинилася, відсталі відтягнулись і командир з відзнаками в петлицях наказав на «один-два» роз-

рахуватись. Потім селяни склали лопати і поставили в піраміду гвинтівки, — вони були не в кожного (лише в наглядчів — С. Р.), — і в строю пішли до ідальні.

Вечеря була короткою. Викуривши по сигареті, селяни розійшлися по класях для навчання.

В одній класі вивчали теоретичні праці про народні комуни, в другій — матеріальні частини гвинтівки, в третій — дівчата і хлопці знайомились із бухгалтерією, в четвертій класі старші жінки слухали, як треба готувати їжу в громадських ідальнях. Навчання продовжувалося до пізнього вечора.

Мені розповідали про структуру комуни, про принципи розподілу.

— Розподіл, — говорив секретар парткому комуни, він же начальник політвідділу дивізії, — є важливим показником правильної організації праці. Ми знайшли правильну, найпрогресивнішу форму, що відповідає характерові нашого виробництва. У нас безкоштовне харчування. На особисті кишенькові видатки члени комуни одержують, в залежності від їхньої свідомості, від трьох до семи юаней в місяць. Кожний дістає річно одягу — штани і піджак з бавовняно-паперової тканини, дві пари бусе — тапці з міцної тканини. Молодим подружжям управа комуни дає два вільних дні, а померлого забезпечує домовиною. І все це безкоштовно. Є десять видів забезпечення і всі ці блага безкоштовні.

— Але при такій системі виходить урівнювка? — сказав я.

— Ні. Урівнювка — це коли в людей низька свідомість. У нас розподіл провадиться за комуністичними принципами, відповідно до сучасного стану розвитку.

— Але ж людина може захопити чогось, що не може дістати з загального безкоштовного розподілу? Якщоб він дістав платно на трудові, він міг би це собі дозволити, а так виходить, що ні?

— Напевне, ні. Але ми переконуємо таких людей, що треба рахуватись із можливостями, роз'яснюємо, як треба розуміти наше гасло: «Великий колектив — маленька свобода». Треба жити, як живуть маси, перемагати в собі буржуазне уявлення про щастя, пам'ятати, що щастя не в смачній їжі, мати гарне умовлення і радіоприймач. Це все буржуазна уява про щастя. Наше розуміння щастя — це боротьба. В даному випадку боротьба з труднощами. «Три роки тяжкого життя — десять тисяч літ щастя» — це наше гасло.

Ми вийшли на вулицю, закурили. Світлячки сигарет то розтавали, то знову яскрили. Було тихо. Далекі зірки кволо миготіли і, ніби змучившись, хотіли спати.

Вранці нас розбудив барабанний бій. До ідальні прийшов у строю перший батальйон. Випили по чашці сифона, — рідкої рисової каші, — з мантою, — невеликою пампушкою, яка спечена на

(Закінчення на 8-й сторінці)

Витяг з протоколу

ЗАСІДАННЯ СЕКРЕТАРІАТУ ЦК УРДП, ЩО ВІДБУЛОСЯ 2. ЛИСТОПАДА 1963 Р.

По п. 2 ухвалили: 1) Створити фонд Івана Павловича Багряного. Мета фонду — побудова пам'ятника, видання літературно-публіцистичної спадщини Покійного, та есентуальна допомога родичів.

2) З 1. листопада 1963 р. до 1. травня 1964 р. провести піврічний створення фонду І. П. Багряного шляхом проведення збірок пожертв від громадсько-політичних та культурно-мистецьких ор-

ганізацій і від окремих осіб.

3) Створити комісію фонду в складі Ф. Гаєнка, А. Глініна і А. Никитіна. Завдання комісії — організація та належне використання фонду І. П. Багряного.

4) Відкрити спеціальнеkonto фонду. Всі надходження на фонд Івана Павловича Багряного слати на такеkonto: Konto — 853, Kreissparkasse, 791 Neu-Ulm/D., Germany.

СЕКРЕТАРІАТ ЦК УРДП

Від Видавництва „УВ“

До кінця 1963 року залишається дуже мало часу, але є передплатники «УВ», які мають заборгованість за висланою на їхню адресу газету. Просимо ту заборгованість в найкоротший час вирівняти, а цим самим адміністрації В-ва «УВ» не потрібно буде затрачати час на розсилання пригадувань.

Готується до друку український православний календар 1964 р., який розішлемо всім передплатникам «УВ» безкоштовно. Не-передплатникам зможемо вислати стінний календар тільки після внесення в касу В-ва «УВ» вартості в сумі 0,50 нм, або рівновартість у чужій валюті.

Просимо дописувачів «УВ», кореспондентів, співпрацівників, усі церковні,

громадські й політичні українські організації поможливості надсилати матеріали до різдвяного і новорічного чисел газети найпізніше до 15. 12. 1963 р.

На складі В-ва «УВ» є трьох гатунків різдвяно-святоточні картки вартістю 0,20 нм за штуку, або рівновартість у чужиневській валюті. Замовлення висилаємо після внесення в касу В-ва «УВ» належної вартості.

РЕДАКЦІЯ й АДМІНІСТРАЦІЯ «УВ»

За організацію збройного повстання в Ірані в червні ц. р. 2. 11. розстріляно Таїуб Хаджрезая та Хаджі Ізмаїла. Під час повстання було вбито 100 осіб, і майже 200 осіб поранено. Приблизно 50-х учасників повстання заарештовано. (Т)

Яків ЛАВРИЧЕНКО

Затомізований антикомуністичний рух

По всій «необ'ятній» імперії царської Росії, як і сучасної її червонокольорової, всім відома байка «Лебідь, щука і рак». Тією байкою дуже влучно схарактеризовано всякого роду розбиття, почавши від родинного життя, кінчаючи політичним. Бо спілка лебедя, щуки і рака, які умовилися тягнути воза, виїшла нікудишньою, бо лебідь тягнув до неба, щука — у воду, а рак все перся назад, а від собі спокійно стояв на місці.

Те саме ми можемо спостерігати в антикомуністичному блоці вільного світу. Між нами, українцями, є аж три центри. АЕН, Паризький блок і УГВР, не згадуємо вже УНРаду, як Український Державний Центр, з яким попередні не гадують, щоб була неможливою своєї політичності. За нашими політиками пішли й інші політики поневоленних народів червоними росіянами, зашептани московськими імперіялістами ріжних мастей. Таку атомізовану політику попірають і «визволителі» з ОН.

Загуркани такою заморфіваною політикою прихильників нерозчленування червоної московської імперії, політики 9-ох поневоленних націй відсепарувалися від спільної акції з попередніми жертвами червоної Москви і створили свій центр під назвою «Комітет Вільної Європи», якому підморгуєт найвіжкі з ОН, патронуючи ім (для зацідкування) різні «Світового дня волі», «Тижня свободи», поширюючи таку «визвольну» політику на цілу Латинську Америку, що проходила під егідою ОН з наслідками цьвохканням батоном по воді.

Такого роду «революційний» акт під патронатом ОН відбувся й у нас в Буенос-Айресі (Аргентина), на який прибув навіть генеральний секретар КВЕ Гаспар перед відкриттям 18-ї сесії ОН. Наслідки такої «визвольної» акції в Аргентині навіть менші цьвохкання батоном по воді. Одиноко хто потирав руки від задоволення, то це всіяжкої масти московські імперіялісти, сторонники нерозчленування Росії.

І коли приглянемося до канви, на якій плететься вся ця «визвольна» політика, то зразу побачите немилу для вас правду: московській червоноімперській агентурі таки добре вдаюлося вбити свого клина в розчленування антикомуністичної акції поневоленних Москвою народів. Тут у повному марші концепція расків, ростових, ліпманів та ім подібних.

«Наші» жиди також у своїй «антикомуністичній» акції ні з ким не пактують, надіючись на свій економічний потенціал у вільному світі та свою організо-

ваність і впливи. Вони діють окремо через резолюції свого світового конгресу, протестаційними нотами до советських амбасад і подібними акціями. Зрештою, жиди мають й інші свої специфічні мотиви, що їм дає підставу не в'язатися з правдивим антикомуністичним рухом, — це великий процент заангажованих міцно у правдивому комуністичному русі вільного світу їхніх синів та доньок. Аргентина служить найвним прикладом такої акції. Мета їхня — добитися від червоних імперіялістів підвищити життів у Советському Союзі в правах з народами «союзних» республік. Вимоги ніби трохи дивні, але жиди можуть це собі дозволити, бо з їхніх кіл мають дехто поважні заслуги в червоних московських фашистів.

Вілим круком між чорними воронами знайшовся один аргентинський синдикат, якому «Комітет Вільної Європи» зробив прийняття 18. 9. ц. р. в «Оверсайс Пресс Клуб» в Нью-Йорку. Це — генеральний секретар 32-х демократичних синдикатів у Буенос-Айресі сенйор Брунетті. Він також є в комітеті прихильників поневоленних народів Центральної і Східної Європи в Буенос-Айресі, тому і був на конгресі КВЕ в США, який відбувся з нагоди відкриття 18-ї Асамблеї ОН, де вони мають впливати на звільнення 9-х держав Центральної Європи з московського поневолення. Отож робітничий діяч з Аргентини Брунетті не завагався заявити на тому прийнятті в його честь, що ця організація застосувала помилкову політичну тактику, не включивши в свою орбіту діяльності перші жертви червоної Москви, якими є Україна, Білорусь, Грузія і Вірменія. Своєю заяву синдикатист дуже широко аргументував. А коли його запитали, як він дивиться на російський комунізм і китайський, Брунетті відповів:

«Російський комунізм рафінованіший, він нас хоче проковтнути, приправивши сілдо і перчиком; китайський молодший комунізм анальфабет, він нас хоче проковтнути просто сирими.»

Коли журналісти Брунетті запитали, як він задивляється на кубинського Кастро, — заявив, що «з Кастром ніякого співжиття не може бути, кастрізм є насиллям над кубинським народом і ми його не можемо зустрічати оливковими гілячками на нашому суходолі, бо він насичує кулеметами сусідні держави того материка.»

Далі Брунетті сказав таке:
«Цей з'їзд хоче направити лихо, яке
(Закінчення на 3-й сторінці)

Павло ПРИШИВИНСЬКИЙ

„Ще на тему нашого майбутнього на еміграції...“

«Ко... а... я був полтавським соціальним багачко б дечого зробив...»

В нашій пресі дуже багато зустрічаємо ріжні дописи на тему нашого майбутнього на еміграції. Одним із таких дописів є допис інж. С. Нечай під заголовком «Майбутній Ваунд Брук», який (допис) надрукований в «Українському православному слові» за червень ц. р.

Особливо й основно наше майбутнє на еміграції сконцентроване при Українській Православній Церкві (не вводячи в рахубу інші дрібніші релігійні відгалуження, які створені лише на те, щоб нас ослабити), центром якої є Консисторія в Південному Ваунд Бруці. Історична важливість цього центру закріплена ще, так би мовити, на віки вічні, побудовою Церкви-Пам'ятника на спомин замучених на Україні червоним російським імперіялізмом семи мільйонів нашого селянства — солі землі буття української нації. Як усім відомо, в стіни цього монументу вмуровані цеглини з св. Київської Софії та св. Києво-Печерської Лаври, — цим самим утверджено нерозривну історичну тяглість з Україною — нашого релігійно-національного центру в Ваунд Бруці.

Отже в статті С. Нечай подає свої власні думки, як то б мусів виглядати наш український релігійно-національний центр в Ваунд Бруці в майбутньому. Незаперечна правда, як пише спочатку своєї статті С. Нечай, що:

«Коли коло консисторії вбудовано Церкву-Пам'ятник поляглим за Україну і засновано кладовище, — треба вважати, що на земельній ділянці Консисторії Української Православної Церкви в США розпочалась українська вічність...»

Правильно, але думаю, що шановний дописувач мав на увазі слово «продовжується», бо українська «вічність» розпочалась тисячі років тому. Далі С. Нечай пише:

«На Українську Православну Церкву при тому може прийти велика частина історичної праці, що її будемо вести не тільки ми, але і наші нащадки...»

Так, цілком справедливо, — тільки такі надії політична еміграція і покладає на наш релігійно-національний центр в Ваунд Бруці.

«...Треба все зберегти для майбутнього, — пише інж. С. Нечай, — теперішній великий шматок землі, що належить Консисторії, треба зберегти, щоб залишити місце для проєктів і праці наступних поколінь...»

Згоджують, правильно; але про ці, властиво, «наступні покоління» я і хочу забрати слово в кінці моєї статті.

Ясна річ, що в кожного проєктодавця в голові з'являється дуже багато ріжних плянів-проєктів, які можливі для здійснення тільки тоді, коли всебічно врахується «але», яке часто перекреслює всі пляни. Наприклад, інж. Нечай розповідає в своїй статті, як то б він отам і отам розбудував свого роду «унікальний у світі» парк, далі будинок — «храм української культури», в якому були б розміщені: ... бібліотека університетського типу, український музей, виставові і викладові залі, концертні, будинок для старших, готель для прочан з клубом і рестораном, майстерні для виробу церковних речей... і т. д. А саме головне, інж. Нечай (на шматку землі, що відіраний від головної ділянки дорогою) побудував би власну радіостанцію Української Православної Церкви в Америці.

Про цю радіостанцію С. Нечай пише таке:

«Така станція мала б бути частиною проєкту розвитку видавничої і пропагандивної справи Консисторії. Будова такої радіостанції оплатиться під оглядом матеріальним, бо вона буде приносити прибутки від американських розголосових замовлень; а при наших передачах церковних, культурних та з інших ділянок української активності не лише українського, а й англійського та іншими мовами принесла б ця станція користь дуже велику. На щоглях такої радіостанції треба поставити православний хрест, як на Ватиканській подібній станції в Римі стоять хрести католицькі. Правда, на початок наша станція була б меншої сили і меншої дистанції досягу...» і т. д.

Ну, очевидно, щоб з'єднати радіостанцію з головною ділянкою, інж. С. Нечай радить провести під дорогою тунель. Так С. Нечай уявляє собі в майбутньому Консисторію Української Православної Церкви в США. Очевидно, мрія і пляни — це притаманне культурній людині.

На цей допис в першу чергу зареагувала (в тому ж числі) сама редакція «Українського православного слова».

«Для Консисторії, — як пише «УПС», — дуже приємно чути думки українця-інтелігента; члена тієї частини нашої громади, яка, на жаль, в більшості байдужа до Церкви, а до осередку в Ваунд Бруці зокрема...»

Далі «УПС» твердить, що, мовляв, серед жертводавців на купно осередку не знати чи буде 20% усієї української православної інтелігенції, а серед якої є дуже заможні, як лікарі, інженери,
(Закінчення на 6-й сторінці)

Микола ЛІВИЦЬКИЙ

Проблеми української міжнародної дії

(Закінчення з попереднього числа)

III. СПЕЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

1. Наше ставлення до росіян

Я не буду порушувати проблему українсько-російських відносин в усій її глибині. Що ці відносини будуть завжди являти собою одну з найважливіших проблем української політики — це ясно, бож ми ніколи хіба не перестанемо бути сусідами росіян. Якщо йдеться про сучасний момент, коли ми перебуваємо на чужині, то правдою є, що таких росіян, з якими можна було б розважно говорити на тему наших взаємовідносин, немає або майже немає. Проте, вже починає, як видається, зникати той погляд, що з росіянами, доки вони не визнають наших національно-державних позицій, взагалі розмовляти не вільно (такі розмови вважалися за мало не національну зраду). Отже розмовляти можна і треба, бо розмови не означають ще домовлення чи співпраці. Можливо, що ми ніколи не зможемо в таких розмовах переконати росіян в слушності наших позицій. Але ми завжди виходимо з таких розмов переможцями, бо росіянам бракує аргументів, щоб оборонити потребу єдності імперії. І якщо перебіг таких розмов стає відомим безстороннім чужинцям, то це плюс для нас, бо, повторюю, не росіяни, а ми виходимо з них переможцями.

Та, в даний момент, найбільш важливим для нас устійнити, як ми мусимо

представляти росіян і, взагалі, цілий комплекс питань, зв'язаних з Росією, в нашій міжнародній дії. Здається, що вже минули ті часи, коли ми намагалися конче змалювати росіян, як народ відсталий, некультурний, нецивілізований тощо. Чужинці мають змогу не тільки зустрічатися з представниками російської аристократії, які, як і ми, перебувають на еміграції, але подивляти Толстого, Достоевського, Пушкіна, музику Чайковського і т. інше. А тому ми, зі своїми твердженнями про напів диких «москалів», лише насторожували до себе чужинців. В такій пропаганді треба, щонайменше, додержуватися відповідної міри...

Так само минули хіба ті часи, коли ми присягалися на вічну ненависть до Москви і вважали за необхідне якщо не стерти з лиця землі цю країну, то принаймні тримати її в стані якоїсь міжнародної карантини (щось подібного говорилося на Заході про Німеччину за часів Гітлера, але тепер цей Захід залюбки зноситься, а то й приятелює з новою Німеччиною). Це могло викликати у чужинців враження, що українці є сичачами ненависти серед народів, що не могло нам не шкодити. Тепер хіба вже всі признають, що з майбутньою російською державою, коли вона відмовиться від панування над Україною а тим більше з російським народом, ми маємо жити в добросусідських взаєминах.

Для сучасного моменту треба також з'ясувати, як ми задивляємося на росіян і на їхні стосунки до теперішнього советського режиму (з його імперіялізмом і комунізмом) та як про той стосунок інформуємо світову опінію Заходу. Ми висловлюємо, на мою думку, слушний погляд, що більшовизм — це явище, яке виросло в специфічних умовах розвитку російського народу. Самі росіяни, як Бердяєв або Федотов, були співавторами, якщо не творцями цієї теорії. Але, чи це значить, що цей феномен буде завжди невідлучним від життя і способів діяння російського народу? Націонал-соціалізм (нацизм) міг, безумовно, вирости лише на німецькому ґрунті з його пруськими традиціями і філософічною підбудовою (Ніцше). Сьогоднішня Німеччина обтрусила або обтрушує нацистську полуду.

Ми твердимо в наших виступах перед чужинцями, що всі росіяни (навіть не в розумінні еліти, а в розумінні цілого народу) стоять за нинішній советський режим, бо він, мовляв, забезпечує російському народові його панівне становище, його володіння потужною імперією. А тому, мовляв, серед росіян немає і не може бути спротиву нинішній комуністичній владі Советського Союзу. Я вважаю, що тут, у кожному разі, вислів «всі» (росіяни) перебільшений.

Чи за царського режиму був спротив проти нього серед росіян? Безумовно так, хоч потім виявилось, що величезна більшість цих російських революціонерів стали не меншими імперіялістами, як царські реакціонери. Але ж ми з того спротиву росіян також скористали, бо це улегчило нам нашу національну дію перед революцією 1917 року. Якщо

ми твердимо тепер, що серед росіян немає незадоволення советським режимом з політичних і соціально-економічних (не національних, які мають місце лише серед неросійських народів), то чим ми змушуємо чужинців сумніватися в правдивості наших інформацій, що, взагалі, підважує нашу міжнародно дію, бо таке незадоволення, в більшій чи меншій мірі, таки існує, про що знають чужинці. Мало того, такими твердженнями ми підважуємо інші наші твердження про можливість змін у Советському Союзі на підставі внутрішніх подій у ньому. Бож такі зміни можуть легше статися, якщо і серед росіян існує незадоволення, яке, в тих чи інших обставинах, може обернутися в спротив режимові.

Революція 1917 року сталася в центрі імперії, в Петрограді, лише після чого вона поширилася і на всі інші частини Російської імперії. Тепер ситуація була б також улегшена, якби рух за повалення режиму розпочався в центрі, з чого скористалися би неросійські народи Советського Союзу. Бо всякі революційні рухи в окремих національних республіках є надзвичай тяжкі до переведення і наражені на криваве здушення з боку центральної влади. Чи такий рух в центрі советської імперії взагалі можливий — це інша річ, але, в кожному разі, він був би для нас корисний. А тому ми не можемо його згорі відкидати з наших плянів та, саме головне, виключати його цілковито в наших виступах перед чужинцями, бо тоді ці чужинці, не бачучи великих шансів на зміни в Советському Союзі, стають радше на шлях шукання відпущення і співжиття з советським режимом.

До питання, чи можна знайти таких

Д-р Юл. МОВЧАН

НА РІЗНІ ТЕМИ

ІВ. ФРАНКО ПРО ПРОБЛЕМУ ПОДРУЖЖЯ

Як відомо, один із найвидатніших українських письменників та культурно-громадських діячів Іван Франко в особистому житті був досить нещасливою людиною. Зокрема, було нещасливим його одруження з київлянкою Ольгою Хоружинською навесні в Києві 1886 року — дарма, що його дружина не тільки була активно українською патріоткою і однією з найосвіченіших та інтелігентних жінок свого часу, але також, будучи походженням з заможної (поміщицької) родини, крім багато іншого добра, взяла з собою як посагу 10 000 рублів грошей (що як на ті часи була колосальна сума).

«Це, — як пише до автора цих рядків дочка Івана Франка пані Анна Франко-Ключко в листі з 14. 10. ц. р., — відразу поставило життя І. Франка і його родини на нормальне становище, витягнуло його з біди, в якій він жив як студент, а мама могла мати служницю і на довгий час не мусіла журитися про багато ріжних речей — в тому числі і про одяг (який, між іншим, носила аж до самої смерті 1941 р.). Це життя без грошових турбот пам'ятаю я ще й до нині».

Правда, Франко був свідомий свого «не ідеального» подружжя, бо в листі до академіка і поета Агатангела Кримського в 16. 8. 1898 р. писав, що його одруження було «без любови, а з доктрини, що треба оженитися з українкою і то більш освіченою курсисткою». (Очевидно, як далі побачимо, якщо не в більшій, то, принаймні, в такій же самій мірі була нещасливою також і Ольга Хоружинська з своїм хоч і славним але не підібраним собі до пари чоловіком).

Чому ж тоді пов'язав свою долю великий Каменяр з людиною, з якою знав, що не буде щасливим?

Більш детальну відповідь на це питання дає Ів. Франко в своєму листі (писаному ще до свого одруження) до відомої української письменниці і матері Лесі Українки Олени Пчілки.

«Звісно, о таких речах, як родинне життя, — писав Франко, — Ви компетентніші говорити, ніж я, — а говорите мені таке, що мені аж страшно. Звісно, я знаю потрохи, що значить недібане подружжя, але знаю не менш того, що дібрати подружжя єсть майже неможливо, що подружжя майже завжди лютерія, котре 99% хибляє. Значиться, що ж тут робити? Дві дороги: або зовсім зрештою думок про заснування власного огнища, або — і це мені здається

хоч неприпустимі, а найпрактичніша дорога — умалити претенсії до крайньої можливості, не надіятись замного! Мені здається, що найбільша часта щасливих подружж основана іменно на цій обопільній, взаємній резигнації, на поблажливості для взаємних похибок» («Червоний шлях», травень, 1923 р.).

На думку однієї з кращих знавиць проблем українського жіноцтва пані Ірени Книш, можливо, що ті сподівання поета не були б далекі від здійснення, якби пізніше матеріальні умови їхнього життя не були такі невідрадані. (Правда, в цьому частково є вина самих Франків: замість того, щоб подумати про майбутнє і взагалі жити ощадніше, вони на початку одруження вирішили жити на «широку ногу», по-панському: найняли служницю, купували ріжні дорогі книжки, часто влаштували дорогі прийняття для ріжних знайомих і незнайомих, і т. д.). Бо «хоч молода дружина Івана Франка могла й «надіятись за много», але вона любила свого чоловіка й бажала йому стати помічником і опорою». Наприклад, Ольга Франко пожертвувала своє придане «віно» на видавничі потреби та на поїздки чоловіка на університетські студії до Відня, де Іван Франко осягнув ступінь доктора філософії. Бо вона, дружина поета, прагнула, щоб Франко зайняв університетську катедру. Але, на жаль, її бажання не здійснилось, так само як не сповнились її мрії про ролю гідної подруги великого чоловіка.

«Тільки винятково можна дошукатись її власних особистих амбіцій: ім'я Ольги Франко видніє як видавець «Життя і Слова», перекладачка для українських читачів гарної статті з французького журналу «Фігаро» про великого актора Мунє-Сюлі в «Літературно-Науковому Віснику» за травень 1899 р.» (див. Ірена Книш — «Жінка вчора й сьогодні», 1958).

Умовини життя Ольги Франко не дозволяли на більші успіхи. В одному з листів близькій приятель Ів. Франка — М. Павлик писав:

«Вона (тобто дружина Ів. Франка — Юм) так прибила дітьми й бідністю, тісною мешкання в Львові, що забула й те, що знала в пансіоні».

«Підорване здоров'я Ольги Франко, що зростає в достатках і вигодах, згасило її початковий запал, енергію й витривалість і після довгих років надій і резигнацій вона збожеволіла. І коли в останні роки її трагічного життя в голосі нещасної жінки тремтіла пісня, а з-під її старечих пальців добувались звуки фортепіано, то був це далекий

відгомін знівечених мрій молоденької київлянки, яка, зв'язавши свою долю з найбільшим сином галицької землі — надіялась «за много» (див. ту ж працю Ірени Книш).

Померла вона у Львові 1941 р., переживши таким чином свого чоловіка на 25 років, але одночасно перебуваючи в закладі для психічно-хворих близько 35-ти років.

В АМЕРИЦІ СТАВЛЯТЬ ХРЕСТИ НА СОБАЧИХ МОГИЛАХ

Може хтось подумати, що це без-

Затомізований антикомуністичний дух

(Закінчення з 2.ї сторінки)

заподіяне після другої світової війни, за посередництва ООН, світ ООН намагаються направити німецьке післявоєнне лихо, а ви заявляєте, — щоб направили все і ціле лихо, яке заподіяне в Подсламі в 1945 р. Але ця несправедливість тепер ще більше загрожена перспективами миру з комуністами, мир з якими означає признати їм статус кво, а признавши такий, — це значить, що поневолені народи залишаться і далі в поневоленні. Це є ще одна, з багатьох, драма, які (драми) постали невіршальними на канві післявоєнних міжнародних проблем».

Такий має погляд на справу комунізму аргентинський робітничий діяч Хван Карлос Брунетті, і його погляд може бути почальним космополітичним дипломатом США.

Цю заяву аргентинського синдикаліста підхопив кореспондент у США найбільшого щоденника в Буенос-Айресі «Ля Націон», в якому помістив з датою 19. 9. ц. р. велику варгументовану статтю про проблеми, які порушені Брунетті на міжнародному форумі. А ці проблеми немаленькі, це, — як сказав Брунетті, — «сотні мільйонів європейців, з іншими й старшими культурами та християнством, з своєю старішою історією і звичаями, силою віддано дикому, комуністичному режимові, якого всі ненавидять». Треба подивляти правильний і здоровий погляд аргентинського робітничого провідника на проблеми комунізму.

Коментування виступу Брунетті на міжнародному форумі на сторінках найбільшого аргентинського щоденника «Ля Націон», де було докладно подано про перші жертви московського червоного фашизму, зробило більше пропаганди в користь визвольної боротьби поневолених народів, як ялові імпреси сепаратників під протекторатом ООН-політиків з Комітету Визволення Європи. Українці лише можуть бути вдячні аргентинському провідникові 32-х синди-

кацій профанація або витвір цієї, буйної й хворої фантазії? Але ж ні! Автор цієї досить цікавої інформації, наш колега по перу Іван Овечко з Каліфорнії, не тільки подає детальний опис одного з собачих цвинтарів у Лос Анжелосі, але свої твердження ілюструє також відповідними знімками в журналі «Екран» в числі за червень-серпень ц. р.

Іван Овечко пише:

«Отже, найперше про різницю між цвинтарем, де поховані люди, і собачим (Закінчення на 6-й сторінці)

катів (між ними й синдикат залізничників) Хванові Карлові Брунетті за безсторонній і правильний публічний виступ.

Коли ми ближче приглянемо до затомізованого антикомуністичного фронту, то побачимо в цій акції руку промоторів теперішньої закордонної політики США. Ця політика стремить до виконання космополітичного плану розподілу цілої Європи на зони впливу, яку, намалював ще в 1944 р. Вальтер Ліпман. Цей космополіт і зараз не спить. Він три рази на тиждень пише в аргентинському щоденникові «Клярін» і в більшості нападає на французького президента де Голля за те, що той противиться американській самовбивчій політиці. Зате цей журналіст ніколи ні словечком не стане в оборону світу перед комуністичною агресією. О, ні, це вже не його справа. Цікаво, що цей космополіт робить у США? Хіба ж він там сидить тихо, що про нього наші люди в США нічого не згадують?

Коли Сталін мав труднощі з німцями у війні, — його виручили американці. Коли нині Хрущов має конфлікт з червоним Китаєм за великі загарбані китайські території, — американці Хрущову забезпечили західний фронт і дають змогу Хрущову відважніше воювати з Маом. Коли Хрущов має труднощі прохарчування своєї комуністичної шляхти (бож колгоспникам вони ніколи і нічого не дадуть) через свою дику хліборобську систему, — Канада продає на 500 мільйонів доларів пшениці, з якої на 33 мільйони доларів просто з Канади йде до Кастро, щоб рятувати там свої позиції. Це наслідки уступлення від керування Канадою Діфенбейкера.

Рятує дикий московський і кастрівський комунізм американська буржуазія з-під стягу рузвелтовщини. Тим самим нам доводиться силою обставин звертати наші очі на Францію і там створити наш антикомуністичний фронт. Надії на Америку треба поховати назавжди. Яків ЛАВРИЧЕНКО

росіян, які б прийняли наші національно-державні вимоги, треба також підходити більш обережно. Колись, у 1920 році, дуже поважна група російських інтелектуалів і революціонерів на чолі з Борисом Савінковим цілковито прийняла наші позиції. Цей історичний факт чомусь замовчується і не використовується в українській політиці. Чи тепер можна знати цілу таку групу чи, навть, поодиноких російських діячів — це питання. Але, скажімо відверто, що ми від себе прикладаємо небагато зусиль, щоб таку групу знайти. А це ж, властиво, наше завдання, а не росіян, бо наявність такої групи більше потрібна нам, ніж росіянам.

2. Українсько-жидівські відносини

Що неупорядкованість жидівсько-українських відносин справляє нам часто труднощі на міжнародному форумі — це рідч відомо. Всі також хіба признають, що ці відносини треба налагодити. Але — як? До цьогочасні наші спроби не зустрічалися з апробатого боку.

Ми пробували доводити — на підставі незаперечних фактів, документів, свідчень, навіть самих жидів, тощо — непричастність українського руху і його провідників (зокрема Симона Петлюри) до погромів, що відбувалися в Україні. Не тільки непричастність, але й активне поборювання з боку української влади погромів. Це не допомогло. Ми пробували доводити, що білі російські армії (Денікіна й інших), а також і большевицькі військові формації, влаштували погроми. Хоч це і відповідає правді, але це також не допомогло. Ми пробували доводити, що й самі жиди не без вини, бо чимало з них,

як активні члени комуністичної партії або й функціонери ЧеКа і її подібних інституцій, має на сумлінні українські жертви. Та це не тільки не допомогло, але ще більше огірчило жидівську сторону, бо виглядало так, ніби ми хочемо до певної міри оправдати погроми.

Врешті, маємо останню спробу. Я не знаю, чи її зробила ціла українська політична група, чи тільки окремі діячі-публіцисти з цієї групи. Вона полягає на тому, що українці мусять, мовляв, признати, що вони несуть відповідальність за погроми, хоч і не були їхніми ініціаторами. Оскільки я добре розумію думку авторів такого погляду, то її треба інтерпретувати так: українці (а, значить, також Петлюра і вся українська влада) несуть відповідальність за погроми тому, що вони не мали досить сили, щоб цим погромам перешкодити. Якщо це розуміти, як свого роду моральну відповідальність, то це багато справи не міняє, але завдає незадоволеної криви діячам доби визвольної боротьби. Бо якщо вони не мали сили, щоб перешкодити жидівським погромам, то вони не мали також сили, щоб перешкодити розстрілам десятків тисяч українських громадян, спустошенню цілих сіл з боку каральних експедицій червоних чи білих росіян, а пізніше депортаціям, масовому терорі, голодовій катастрофі! І, врешті, ці українці не мали досить сили, щоб втримати українську державу. Якщо за це все українці носять моральну відповідальність, то можна до цього, врештою, додати і відповідальність за жидівські погроми. Але — чи це направить жидівсько-українські відносини? Думаю, що ні, бо, як видається, і ця остання спроба не дає бажаних результатів.

Що ж робити? На мій погляд, ми до нічого не дійдемо, доки не зуміємо переконати жидівську сторону, що упорядкування наших взаємних відносин і розв'язка української проблеми у формі незалежної української держави лежить в інтересах жидів. Як це зробити? І як зробити також те, щоб переконати й американців, і англіців, і французів, і німців, і сателітів, і новопосталі африканські держави, що самостійна Україна не тільки не шкодитиме їхнім інтересам, а навпаки навіть буде їм корисною? Хто дасть відповідь на це питання, той матиме в своїх руках ключ до успішного провадження української зовнішньої дії.

Покищо ми могли б застосувати до жидів таке ставлення:

а) Не заперечувати, що серед українців (як і серед усіх інших народів — це факт) були антисеміти, а може й будуть у майбутньому. Але запевнити жидів, що українці, як поборювали, так і будуть поборювати всіма можливими засобами антисемітизм.

б) Жадати від жидів, щоб вони, не міняючи, зрештою, свого внутрішнього ставлення до тих чи тих наших національних постатей, перестали ганити їх у своїх виступах на зовні. Бож нам, зрештою, байдуже, як записані в жидівських аналах Хмельницький, Шевченко чи Петлюра, аби тільки це не перешкоджало жидівсько-українським відносинам в їхньому догикі на міжнародному форумі. Це та концесія, яку нам мали б дати жиди.

в) Переконувати жидів, що велика Російська імперія в її советському чи якомусь іншому виданні — з своїм імперіалістичним і російськошовіністичним ставленням буде завжди некорисною

для жидів. (На зовні вона скорше підтримуватиме ворогів Ізраїля, а всередині відмовлятиме своїм громадянам жидівського походження належних ним прав).

г) Дати запевнення, що майбутня українська держава не тільки утримуватиме добрі зносини з жидівською державою, не тільки охоронить українських жидів від антисемітизму, але дасть їм також і всі права, належні українським громадянам, і всі привілеї, на які мають право національні меншості. Мені здається, що непевність того, як буде ставитися майбутня українська держава (може ж декому здаватися, що в ній переможуть шовіністичні тенденції) до жидів, — оця непевність становить собою найбільшу перешкоду до впорядкування жидівсько-українських відносин у сучасному.

3. Потреба нових концепцій.

Якщо ми виставляємо різні аргументи, щоб оправдати українські національно-державні постулати, то нашим противникам не бракує контраргументів. Здається, що вже більшість традиційних аргументів, що їх виставляли проти нас росіяни (на зразок того, що українського народу взагалі немає і т. п.), для нас не страшні. Я вважало, що два аргументи знаходять собі особливий послух серед чужинців: теорія балканізації (тоді європейського сходу на велике число малих держав, які будуть між собою ворогувати) і теорія великопростірності (творення великих державних утворів, які мають кращу життєздатність, ніж роздрібленість на малі державні одиниці). В останньому часі сюди доходить ще один момент: страх перед ослабленням советської імперії, яка, мовляв, творить

Український тиждень у Римі

З 12. по 20. жовтня ц. р. відбулися в Римі дві імпрези, які заслуговують на особливу увагу. Це студійні дні Українського Християнського Руху (УХР) присвячені темі «Український мирянин у житті Церкви, суспільності та людства» і наукова конференція, що її організували чотири українські наукові установи в ексилі — Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ), Українська Вільна Академія Наук (УВАН), Українське Богословське Наукове Товариство (УБНТ) і Український Вільний Університет (УВУ) — для відзначення 90-ліття НТШ і 40-ліття УБНТ, присвячена головній темі «Роль релігії в житті українського народу». Обидві імпрези відбулися у Рокка ді Папа біля Риму в міжнародньому інституті «Мондо Мільйоре» («За кращій світ»), що його організатором і керівником є відомий уже нині в цілому християнському світі отець **Льомбарді**.

Студійні дні УХР почалися інавгураційним засіданням, на якому про Другий вселенський Ватиканський собор говорив Митрополит Максим Германюк з Вінніпегу. Владика подав вичерпні інформації про підготовку і перебіг першої сесії та накреслив тематику другої сесії.

На студійних днях з 12. по 16. жовтня виголошено на восьми сесіях 19 доповідей. Доповідачами були наші науковці, суспільні діячі і культури в семи країнах Західної Європи — передовсім з Німеччини і Франції, але також з Австрії, Англії, Бельгії, Іспанії й Італії. В доповідях була порушена багатопланна проблематика іноді в дуже відважний, просто контрверсійний спосіб, що в свою чергу викликало живу дискусію.

Про сучасне становище в Україні говорив інж. **А. Жуковський** (Париж), який подав цікавий інформаційний матеріал на підставі зараз доступних нам джерел. Оригінально й у формулюванні свідомо переосмислену картину світу і тіней української еміграції представив слухачам д-р **М. Заяць** (Мюнхен), зупиняючись передовсім на аналізі сучасного нашого політично-партійного життя і його майбутнього.

На базі цих двох доповідей чергові доповідачі заторкували уже зовсім конкретні питання життя і суспільно-громадської побудови нашої спільноти в діаспорі. Про культурно-науковий сектор доповідав проф. **В. Кубійович** (Сарсель); про ралю української жінки як матері, виховательки й громадської діячки — пані **м-р. Д. Ребет** (Мюнхен); про українську молодь, її потреби та аспірації — студент **Х. Татарчук**; закінчувався цей цикл проблематики доповіддю про потребу Світового конгресу

вільних українців д-ра **А. Фіголя** (Мюнхен).

Окремий круг становили проблеми української міжнародної дії в доповіді ред. **М. Лівницького** (Мюнхен) та про об'єднанню Європу і роллю в ній України інж. **Д. Андрієвського** (Мюнхен).

Особливу увагу слухачів, понад 60 прийвних, зосередила на собі доповідь ред. **О. Штуля** (Париж) про потреби, можливості та форми «діалогу» між католиками й православними. Живо, цікаво, без будь-яких прикривань, а в парі з тим дуже тактовно виголошені погляди доповідача на цю дуже актуальну, але як же ж ще дразливу тему. В дискусії забрав теж слово прийвний з іншими владиками Митрополит Германюк. Прийвні хоч різних політичних, партійних, а передовсім конфесійних поглядів і приналежностей старалися знаходити якнайкращі шляхи розв'язки цієї наболілої важливої для нашої спільноти проблеми.

Дві доповіді: про духову ситуацію в світі й у нас проф. **О. Кульчицького** (Сарсель) і про соціальну функцію християнських рухів у світі і у нас проф. **С. Гловінського** (Мюнхен), — доповнювали короткі інформативні реферати про організацію і стан сучасних християнських рухів в поодиноких країнах Західної Європи. Цей цикл інформативних доповідей започаткував д-р **В. Федорончук** (Рим) темою про міжнародний християнсько-демократичний рух, а далі говорили про християнські середовища: в Австрії — м-р. **Ю. Костюк** (Відень), в Бенелюксі — проф. **П. Зелений** (Бельгія), у Великобританії — м-р. **П. Цимбалістий** (Лондон), в Іспанії — д-р **Д. Бучинський** (Мадрид), в Німеччині м-р. **В. Кальваровський** (Мюнхен). Дві доповіді цього циклу, а саме — про християнське середовище у Франції д-ра **К. Митровича** (Париж) і в Італії — **В. Лосічка** відпали через технічні перешкоди.

Свого роду проекцію порушень проблем на УХР і аналізу положення і завдань УХР на тлі нашої дійсності давала доповідь проф. **В. Янева** (Сарсель), який був організатором і головуючим, душею цих студійних днів.

Наукова конференція чотирьох установ (НТШ, УВАН, УБНТ і УВУ), з 18. до 20. жовтня пройшла на п'ятох сесіях, на яких головували: проф. **В. Кубійович** — голова НТШ, проф. **О. Кульчицький** — ректор УВУ, о. протоархієпископ мандрит д-р **А. Великий** — голова УБНТ, проф. **Р. Єндик** і проф. **С. Гловінський** — ректор і проректор УТГІ, та о. проф. **І. Назарко** — ректор Української Понтифікальної Колегії в Римі.

Конференцію започаткував о. д-р **А. Великий** (Рим), який в гарно оформленій і глибоко продуманій доповіді про релігію і Церкву, як основні руші української історіософії, яка дотепер, поруч традиційних форм історіософії з позицій політики, а чи економіки, майже зовсім не була розроблена.

З осередньою темою конференції про значення релігії в житті українського народу в'язалися далші доповіді: про християнські й позахристиянські елементи в українських народніх звичаях д-ра **В. Микитюка** (Мюнхен); про вплив християнства на українське законодавство о. д-ра **І. Падріла** (Рим); про українську духовність, як вияв «аніме натуралітер християне» проф. **В. Янева**; про українські культурно-релігійні впливи на Москву в XVII і XVIII ст. ст. м-ра. **П. Цимбалістого**; і інші, що їх виголошили, а чи надіслали: о. д-р **І. Тилівський**, о. д-р **М. Хома**, о. д-р **М. Ваврик**, о. д-р **М. Марусин**, д-р **Д. Бучинський**, д-р **С. Шах**, д-р **В. Ленчик**, д-р **Б. Казимира**.

Образ сучасного стану Церкви в ССРСР, зокрема в УССР, на підставі дбайливо зібраного, — зараз на заході доступного, — матеріалу подав інж. **А. Жуковський**.

Доповненням цих доповідей були доповіді поза осередньою темою, які, однак, більше чи менше в'язалися або з головною темою конференції, або студійних днів. Так було можливим здобути в деякій мірі заокруглений погляд на минуле й образ сучасного стану України й української справи на рідних землях і в діаспорі. З цієї категорії доповідей треба згадати в цифрах і статистичних таблицях та діятрамах ілюстровану, але вимовну й ваговиту доповідь про українців і росіян в світлі советського перепису населення з 15. січня 1959 р. проф. **В. Кубійовича** і доповідь д-ра **В. Федорончука** про понтифікат Папи Івана XXIII. З відповідним ілюстраційним фото-матеріалом говорив про Галицьку ікону мистець **Я. Гординський**. Через неприязність, а чи брак часу відпали дві доповіді про Сковороду д-ра **К. Митровича** і о. д-ра **М. Припляка** (Рим).

Разом виголошено на науковій конференції двадцять доповідей, які щертв заповнили скупю передбачений час. Така велика кількість доповідей в результаті негативно відбилася на дискусії, що її годі було задовільно розвинути. Чи не єдиний це недолік дуже багатий змістом конференції, що його виправить у деякій мірі поява друкованого збірника, в якому всі доповіді цієї конференції будуть повністю, а то й в поширеному вигляді опубліковані. Поява такого збірника уможливить «забрати голос у дискусії», навів тим, що не мали змоги бу-

ти на конференції. Подібний збірник приготують організатори студійних днів УХР.

17. жовтня, в день перерви між студійними днями й науковою конференцією, всі учасники відбули прогульку автобусом до Риму, де відвідали ряд українських установ і інституцій. Глибоке враження залишила зворушлива зустріч з юнаками-учнями т. зв. Української малої семінарії, що її ведуть українські отці Салезіяне, і яка 14. жовтня ц. р. була піднесена до Понтифікальної Колегії. Того ж дня відвідали — Українську духовну семінарію і манастир отців Василіян.

18. жовтня Папа Павло VI прийняв на окремій приватній аудієнції цілу українську колонію, що того дня зібралася в Римі на чолі з усіма владиками, які беруть участь у другій сесії собору. Прийвних українців було близько триста п'ятдесяти осіб. Від їхнього імені вітальне слово до Святішого Отця виголосив італійською мовою Митрополит Йосип Сліпий; а у відповідь Папа Павло VI запевнив прихильність апостольського престолу до української справи. Перебіг цієї аудієнції зі знімкою був широко коментований другого дня на першій сторінці «Осерваторе Романо».

20. жовтня всі учасники українського тижня в Римі взяли участь у Богослуженні, що його відправив Митрополит Йосип в каплиці інституту «Мондо Мільйоре». Того ж дня вечером всіх учасників чекала одна дуже мила несподіванка. Всі слухали милий концерт (Закінчення на 5-й сторінці)

Василь ОНУФРІЄНКО

Перше листя зелене,
перший пролісок синій,
Перший вітер пахучий, —
подарунки весни.
Тільки там вас і знав я,
в Україні єдиний,
Про яку тепер мучать
мене мрії і сни.

У гнізді нетерплячий
перший крик пташеняті,
Перший грім, перший дощик
і веселки дуга...
Г хотілося міцно
тоді землю обняти,
Бо здавалась земля та,
мов життя, дорога.

А тепер, коли сумом
ніби душу сполоще,
Коли в свято веселе
всі радіють, а ти...
Як сказати їм, що є десь
щось за все найдорожче.
Що його, де не був би,
вже повік не знайти?..

забороло проти т. зв. жовтої небезпеки (Китай).

Ми, українці, маємо, справді, за багато «ворогів», а тому найвищий час, щоб подбати бодай про зменшення їхнього числа. Якщо головний конфлікт існує в нас з нашим північним сусідом, то мусимо знайти спосіб наближення з нашими західними і південними сусідами. Чи не мусимо ми для цього відступити насаперед від того погляду, що мати якусь спідцію, наприклад, з поляками, румунами тощо, ми можемо тільки в тому випадку, коли представництва цих народів відмовляться від своїх неслухняних претенсій до української території і приймуть нашу точку погляду в цій справі? Це було б, може, першим кроком до відпущення з цими нашими безпосередніми сусідами. Між Литвою і Польщею, Угорщиною і Румунією і між ще іншими серед т. зв. сателітних народів існують також дуже глибокі розходження, але це не перешкоджає їм належати до однієї міжнародної організації й діяти спільно, щоб оборонитися проти спільного ворога — Москви.

Але якщо можна шукати навізаня тисніших взаємовідносин з представниками наших сусідів і таким чином, відбивати аргументи щодо негативних сторін майбутньої балканізації — в розумінні розсвареності малих держав між собою, то це не дає рецепти знівелювання отого другого негативного чинника: відсутності великопростірності на випадок постанови цілого ряду самостійних держав на теренах європейського Сходу.

Існує вже не тільки ідея, але й рух за об'єднання Європи. На мою думку, маючи щодо наближення України до майбутньої об'єднаної Європи є вповні виправдані

і доцільні. Але — чи реалізація цієї ідеї ще не є занадто віддалена і чи Україна, відрившись від Росії, буде мати відразу всі передумови для свого безпосереднього включення до об'єднаної Західної Європи? І чи не можна було б віднайти такої концепції, яка являла б собою потрібну атракційність для самих зацікавлених, а також сприйнятну для міжнародного світу розв'язку східно-європейського комплексу?

Трудно зробити якийсь новий винахід, коли маємо до діла з тими ж самими складниками. А тому треба хіба б повернутися до старої концепції тіснішого об'єднання між народами, які перебувають сьогодні в колоніальній залежності від Москви. На чужині діють організації, до яких належать представництва цих народів, наприклад, Паризький Бльок, АБН, АЦЕН. Але всі вони мають своїм першим завданням спільну боротьбу проти Москви за відновлення своїх незалежних держав. Вони менше займаються питанням майбутнього, або й зовсім не займаються, себто не займаються тим, що має постати на теренах європейського Сходу після розвалу советської імперії.

Коліс не тільки українці, але і, наприклад, поляки займалися виробленням концепції для майбутнього упорядкування європейського Сходу. Поляки виступили були в перших роках після другої світової війни з ідеєю «Інтермаріум», Поминаючи зміст цього проекту, треба ствердити, що українці однозгідно (я також до цього числа належав) відкинули цю ідею, бо вони ставилися з підозрінням до всього, що могло нагадувати собою т. зв. Ягеллонську ідею. Не навізуючись до якихось конкретних проєктів минулого, було б на часі, саме

тепер, висунути знову ідею тіснішого об'єднання держав поміж Балтицьким і Чорним морями: Балтицькі країни, Польща, Білорусь, Україна, Крим, Румунія, Болгарія, зі сходу до цих країн прилучувались би козацькі землі і Кавказ, з заходу — Чехо-Словацьчина й Угорщина.

Якби ідея такої об'єднаної Східно-Південної Європи могла заіснувати вже тепер, за нашого перебування на еміграції, й об'єднати довкола себе авторитетні представництва відповідних народів — це могло б дати поневоленіям Москвою народам те, за чим вони тепер розпачливо шукають: можливість хоч у якійсь мірі спільним фронтом впливати на хід міжнародних подій.

Об'єднана Східно-Південна Європа виключала б негативи «балканізації» і забезпечувала б позитиви, що їх приписують великопростірним формациям. Вона мала б достатню силу під поглядом господарським, політичним, а навіть і мілітарним (якби це ще мало значення після повалення останньої імперії — Советського Союзу), щоб закріпитися поміж московським сходом і об'єднаною Європою заходу, маючи можливість включитися до останньої, коли на те придуть відповідні обставини. Такий утвір не мав би своїм завданням жити на стопі ворожості з державою російського народу: навпаки, спричинюючись до певної рівноваги сил між трьома формациями (Західна Європа, Східно-Південна Європа і Росія, яка все ще залишалася би великопростірною державою), він мав би всі дані унормувати свої відносини з північно-східними сусідами і, разом з ними, протиставитися отій майбутній «жовтій загрози», якби вона, справді, стала колись реальною.

На мій погляд, поставлення на ноги ідеї східно-південного європейського об'єднання викликало б велике зацікавлення в політичних колах західного світу, а може, й примусило б їх більш уважно ставитися до проблем поневоленних Московою народів. Більше того — це мало б великий відгук серед самих цих народів під комуністичним режимом, де ця ідея мала б зреалізуватися на практиці і де вона, може, вже перебуває в зав'язку своєї реалізації, проте, не може бути голосно й прилюдно зформульована. А якщо хтось зауваже, що ця ідея — це ніщо інше, як «нереальна мрія», то на це я можу тільки повторити: кожна ідея мусить спочатку бути «нереальною мрією», щоб мати шанси будь-коли стати реальною дійсністю.

4. Християнська ідея і Церква, як першорядний чинник в українській міжнародній дії

Якщо ми в нашій інформаційній праці серед чужинців мусимо висувати і підкреслювати такі сторони українства, які здобували б собі симпатії чужинного світу, то тяжко знайти інші придатніші аргументи, ніж ті, що український народ сприймав і буде сприймати християнський світогляд, а самостійна українська держава буде не тільки толерантною супроти релігії і Церкви, але й у великій мірі надхнена християнською мораллю. Очевидно, про це можна було б дуже багато сказати, але це не належить до мого теми. Якщо йдеться про українську міжнародню дію, то наші Церкви, а також і миряни, що мають зносини із світовими християнськими рухами, мають тут велике поле до діяння. В першу чергу мають тут можливість дії українські католики, оскільки

Відданому синові України

Монтреал

Українська громадськість Монреалю (Канада) інтенсивно готувалася до відзначення страшного голодомору в прокляті 1932-1933 роки, пляново переведені Москвою на Україну. На одному з чергових засідань комітету, 27. серпня під час ділових справ, був викликаний полк. барон С. В. Вальштайн до телефону і після повороту тихо сказав: «Є дуже сумна вістка» і в позачерговому виступі повідомив: «Тількищо мене повідомили з Представництва ВО УНРади з Торонто, що 25. серпня несподівано помер св. п. Іван Павлович Багрянний». Від цих слів нас поймав жах і розпука, а зокрема членів УРДП. А може це чергова провокація?

Після засідання комітету, група послідовників І. П. Багрянного негайно пов'язалася телефоном з КК УРДП в Торонто, але звідти одержали підтвердження правдивості сумного повідомлення, що до краю болоче вразило та витискало слези з наших очей. Ні, таки треба прийняти співчуття від Т-ва сприяння УНРади, висловлене полк. бароном С. В. Вальштайном, від УНО — інж. В. Захаркевичем і від ЛВУ — ред. Я. Пришляком.

На другий день, 28. серпня. Ф. П. Цехмістро виступив по радіо українського «Монтреальського голосу» з промовою про сумну вістку всьому українському громадянству Монреалю, а 29. серпня секція СІВІСІ передала цю вістку в Україну; пізніше — півгодинну передачу про перебування бл. п. І. П. Багрянного в Монреалі під час подорожі по США і Канаді.

Тому, що Багрянний, як поет, письменник і громадсько-політичний діяч належить до всього українського народу, було покликано громадський комітет Монреалю в складі: А. Білоцерківський, проф. А. Степовий, полк. барон С. Вальштайн, В. Соїко, сот. В. Мошинський, Ф. Цехмістро і Я. Кульба, який зайнявся підготовкою панахиди за спокій душі спочилого та влаштуванням загального жалбного віча в 40-й день смерті св. п. І. П. Багрянного.

15. вересня організації УРДП, СУЖЕРО й ОДУМ влаштували панахиду в церкві св. Покрови, на якій була переведена збірка в сумі 35 дол. та передана о. О. Костюкові для придбання церковної речі в пам'яті І. П. Багрянного. А 6. жовтня в усіх українських церквах Монреалю відбулися панахиди; веч-

ром у залі церкви св. Покрови відбулося жалбне віче.

В просторій залі розмістилося понад 200 осіб. На сцені великий портрет І. П. Багрянного, обвитий чорним крепом, виконання сот. В. Мошинського, а по боках портрета український і канадський прапори. Жалбне віче відкрив А. Білоцерківський вступною теплою і змістовною промовою про останні дні життя св. п. І. П. Багрянного.

Реферат на тему «Пам'яті великого сина України» виголосив Ф. Цехмістро, податоки сконцентровану багатогранну сільветку великого сина України.

Із споминами про співпрацю з І. П. Багрянним в УПА та УГВР виступив д-р Р. Рахманій, який обрисовував Багрянного як сильну, вольову людину, лицаря без страху проти московського окупанта та був готовий в кожну хвилину віддати своє життя за багатострадалну Матір-Україну. Із спомином д-ра Рахманого вияснилися деякі невідомі для загалу таємниці з історії життя і боротьби в УПА, які на присутніх зробили сильне враження живого свідка.

Зокрема сильне враження зробив своїм виступом письменник Микола По-недлок, читаючи свій твір, присвячений пам'яті І. П. Багрянного, який майже всіх присутніх привів до глибокого переживання і сліз від опису втечі з заслання з концтабору далекого Сибіру в Україну та зустрічі сина з своєю коханою матір'ю. Високомистецька сценка розмови сестри з утікачем-братом у житті на полі і прохання сина до матері, коли він лягав відпочивати в рідній хаті, щоб матуся принесла йому «дві повні пригорщі тмиш з яру і відкрила його», була потрясаючою і хвилюючою хвилиною для присутніх, які витирали свої слези.

Сот. В. Мошинський прочитав поему «Гуляй поле» І. П. Багрянного з чуттям мистця та показав талант автора у всій глибині. Співом українського гимну закінчилося величаве жалбне віче великому синові українського народу. Була переведена збірка допомоги вдові — Галині Багрянній і діткам, яка принесла близько 250 дол.

Всім членам комітету, а зокрема голові належить щире признання за організацію величавого спомину св. п. І. П. Багрянного. А. С.

Рочестер

Кожна нова могила близької, а чи просто званої людини викликає в жи-

рено Світового союзу вільних українців, як постійно діючої установи? Дуже просто: тому, що всі політичні українські напрямки побуюються, що вони не матимуть достатніх впливів у такій установі, більше того, що вона буде підтримувати когось з політичних противників. Отже проект покликання до життя такої установи можна було б здійснити, якби всі українські політичні напрямки домовилися, що така установа має бути не аполітичною, а надполітичною, себто, що вона, не відмовляючись від зв'язків з жодним українським політичним напрямком, але, спеціально нікого не підтримуючи, буде підтримувати всі і кожного напрямку заходи на міжнародному форумі, які (заходи) будуть лежати в інтересах української визвольної справи. Мені скажуть, що трудно буде визначити критерій для устійнення, які саме заходи лежать в інтересах української визвольної справи. Це — правда, але якийсь висхід треба знайти. Бо трапляються випадки, що голос самих лише т. зв. екзильних українців уже не вистачає: їх мусять підтримати українці, що є повноправними громадянами тих чи тих держав Заходу. Зрештою, екзильних українців стає з часом все менше. А репрезентувати українську вільну думку в чужинському світі треба буде, може, ще довгий час. До цього часу ці завдання припадали таким установам, як УККА або КУК, часом їм спільно. Добре, що хоч такі можливості стояли до послуг української справи.

Микола ЛІВИЦЬКИЙ

Від редакції: Доповідь «Проблеми української міжнародної дії» була виголослена автором під час «Студійних днів», що їх влаштував у Римі Український Християнський Рух з 12 до 15. жовтня 1963 року.

вих почуття суму й болю. Та подвійний біль викликає та могила, яка навіть сховала під собою гаряче серце борця за свій поневолений народ, за далеку Батьківщину, що її жодна, навіть найкраща країна, заступити не може.

В залі Рочестерського Народного Дому (США) повно людей. Жалобні збори, присвячені пам'яті І. П. Багрянного, відкриває В. М. Пилипенко. Однохвилинна мовчанка. Схилені голови. Смуток в очах присутніх.

Вступне слово виголошує діловий секретар ЦК УНДО, знайий в Рочестері відданий праці на користь Українського Державного Центру в екзилі Дмитро Ерстенюк. «Іван Багрянний, — сказав він, — був непохитним борцем за самостійну Україну на всіх ділянках нашого національного життя. Покійний своїми літературними творами провадив наш народ до добра й краси — на височини людського духа».

Це підкреслив далі в основній доповіді близький друг Покійного проф. Г. О. Костюк.

Не маємо потреби вихвалити Покійного за те, що він зробив у галузі нашого українського мистецтва, бо факти свідчать самі за себе. Переклади на англійську, німецьку, французьку, еспанську й голландську мови говорять про непересічність його творів, про неповторний, так би мовити, «багрянівський» талант. І як же гірко стає, коли над свіжою могилою здбудемо злосліві «літературобазарні» розвідки якихось неозначених «Володимирів Наддніпрянців», що заповзялися за всяку ціну «розвінчати» Івана Багрянного. Ні, замасковані боягузи, взм це не вдасться. Багрянний був і лишився видатним борцем і не менш видатним українським письменником. Хай же все те недолуге «обвинувальне» белькотіння про нього лишасться на вашій сирій совісті.

Перед цією академією заходима Т-ва прихильників УНР, в співпраці з організаціями, що стоять на позиціях Державного Центру УНР, 15. вересня 1963 р. в УАПЦ св. Покрови в Рочестері була відправлена панахида за спокій душі сл. п. Івана Павловича Багрянного.

В сороковий день смерті сл. п. І. П. Багрянного в неділю 6. жовтня 1963 р. в УАПЦ св. Покрови в Рочестері після служби Божої також відбулася врочиста панахида за спокій душі сл. п. І. П. Багрянного. Після панахиди тимчасово організації був влаштований помпальний обід, на якому було багато присутніх, що прийшли, щоб вшанувати пам'яті великого українця.

А. ГАЛАН І КОМІТЕТ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ І. БАГРЯНОГО

Бостон

Смерть одного з найбільших українців сучасності І. П. Багрянного болоче вразила українців Бостону, як також і багатьох українців у світі.

В першу неділю після смерті І. П. Багрянного, на замовлення відділу Т-ва прихильників УНР була відправлена панахида за спокій душі Покійного в місцевій православній Церкві. Панахиду відправив о. Данилевич.

На сороковий день смерті І. П. Багрянного відділ Т-ва прихильників УНР замовив знову панахиду, яка й була відправлена о. Данилевичем (колишній знайомий Покійного по Новому Ульмі). Після панахиди відбулася трапеза. Перед обідом о. Данилевич прочитав молитву і сказав кілька ширих слів про Покійного. Святом керував голова відділу Т-ва прихильників УНР Григорій Раянок, який прочитав витяги з «УВ» про життя і діяльність І. П. Багрянного.

Співчуття з приводу втрати великого українця для нашої визвольної справи висловили від: СУМА — Оленяк, Пласту — С. Петрів, УККА — голова відділу в Бостоні інж. Вінтонів, від православної парафії — А. Баранник, який у своєму слові з почуттям і знанням зупинився над творчістю І. П. Багрянного. Пані Ганна Раянок зворушливо продекламувала вірш І. П. Багрянного «Баллада про серце» та викликала слези не в одного з присутніх. Проф. Голомбівський на піяно виконав, з глибоким почуттям і майстерністю, «Адажіо» Бетховена. Пані Л. Діак виконала пісню «Ой, одна я, одна» на слова Т. Шевченка.

Свято закінчилося деклямацією «Мар-

шу української молоді» І. Багрянного, що його виконала пані М. Кайко. Свято пройшло з великим успіхом, до якого спричинилися голова Української Православної Церкви (парафії) Г. Котелинець з дружиною та пані М. Кайко.

Започатковуючи фонд для родини І. П. Багрянного, — присутні склали 155 дол. Гр. РАНОК

Клівленд

Сумна вістка, що 25. серпня 1963 р. в санаторії в Західній Німеччині перестало битися серце гялкого українського патріота і незламного борця за волю свого народу Івана Павловича Багрянного рознеслася по цілому світі. Не хотілося, і ще й зараз не хочеться вірити, що Івана Павловича немає серед нас живих. В дев'ятий день після смерті св. п. І. П. Багрянного в усіх українських православних церквах Клівленду (США) було відслужено панахиди за спокій душі Людини, письменника, політика-публіциста і державного мужа. Одна з українських передач Клівленду (д-р Іван Гурко) передала хвилями етеру цю жалбну вістку.

Т-во прихильників УНР Клівленду скликало негайно ширші сходи і обрало комітет для влаштування жалбних громадських зборів вшанування панахиди (Закінчення на 8-й сторінці)

Від українців у Гільдесгаймі

Висловлюємо глибоке співчуття ЦК УНР, УНРади, Во УНРади, Українській Револуційно-Демократичній Партії й всім прихильникам цих установ з приводу передчасної смерті великого Сина України, незломного борця за волю й незалежність України, світової слави письменника, публіциста і політичного діяча св. п. Івана Павловича Багрянного.

Низько схиляємо голови над свіжою його могилою, — над могилою нашого рятівника. Бо лише Іван Павлович урятував багатьох із нас від насильної репатріації до совєтського «раю», своєю брошурою «Чому я не хочу повертатись до СССР». Ця брошура була видана на декількох мовах вільного світу і відкрила правду про жахливу дійсність під московсько-комуністичною владою та вплинула на свідомість великих державних мужів Заходу.

Замість вінка на свіжу могилу, являємо свою скромну пожертву на Пресовий фонд часопису «УВ», що його заснував Покійний Іван Павлович, та закликаємо всіх українців доброї волі і навіть тих, які добробутом позаливали свої почуття і не відчувують стогоду своїх рідних під московською неволюю, — дати посильну жертву для існування часопису «УВ», бо цей часопис під керівництвом Покійного на протязі ось уже 18 років виконував українську національну справу, борячись за визволення свого народу.

Не бійтеся зустрічі зі збірщиками на національній і допомогові потреби, дайте Вашу леготу, а від того Ваш добробут не зменшиться і національна справа українська поліпшиться.

УКРАЇНЦІ ГІЛЬДЕСГАЙМУ (Німеччина)

Український тиждень у Римі

(Закінчення з 4-ї сторінки)

української пісні у виконанні двох молоденьких студентів співу Римської консерваторії: сопрано Тетяни Шуфлін і баритон Ростислава Серафимовича. Символічна пара наших співаків викликала своїм природним і високомистецьким виконанням поодиноких точок щире захоплення слухачів.

В студійних днях і під час наукової конференції можна було слисе кожного дня нотувати приявність наших владик, учасників Ватиканського собору, з яких, з загальної кількості 17 зараз у Римі, 14 відвідали одну чи обидві імпрези. Очевидно, це були тільки українські католицькі владки і це була перша в історії української діаспори така багаточисельна зустріч української католицької ієрархії з українськими мирянами обох віровизнань. Усі присутні жаліли, що між спостережниками Другого Вселенського Ватиканського собору не має ще наших православних владик.

А. ФІГОЛЬ

Проф. Марія ЮРКЕВИЧ

Як заохотити дітей та молодь до самостійного читання українських книжок

(Щодо про автора. Проф. М. Юркевич є висококваліфікований педагог, училася й закінчила вищі курси світової слави педагога проф. Лесгофта, який дав ряд класичних розвідок на теми дитячої особистості в духовній та фізичній аспекті).

Найперше треба зазначити, що найкраща ситуація створюється тоді, коли батьки й школа співпрацюють і вихованні, і в навчанні. Однак з різних причин не завжди так буває. Тому не раз учителю самому доводиться привчати дитину любити й поважати книжку. Свідомо настановив вчителя до цієї справи є головною передумовою успіху. Це є його власна дбайливість у трактуванні справи читання книжки; не менш важливим є, безумовно, ставлення вчителя до дитини. Дитина так відчуває глибину щирість і сердечність учительської постанови до себе, як і його байдужість. Згідно з тим і сприймають діти слова й поради вчителя.

Українська книжка повинна стати приятелем дитини вже з перших її днів у школі. Поряд з першими літерами букваря дитина радо побачить доступні їй малюнки, що ілюструють ті літери, якщо буквар ілюстрований. Та поряд з тим, учитель заохочує дитину до навчання й зокрема до книжки, читанням нескладної казки з життя природи й людини, з невідлунним елементом фантазії, що в дитячій сприйнятті стає начебто реальністю з її світу. Маленьке оповідання з обсягу дитячого кругозору зближує дитину з книжкою; вона знаходить себе в тій книжечці й починає її любити. Подібно з маленькими та милозвучними віршиками для дітей і пісеньками з тієї ж книжечки. Вчитель повинен знаходити час і, головне, охоту відповідно, з виразом прочитати це дітям у школі, бо діти самі ще читати не вміють.

Матеріал для таких занять можна вибрати з численних видань дошкільного та раннього шкільного віку. Любов у дитини до книжки треба прищеплювати ще в її дошкільному віці. Сам чепурний вигляд книжечки в руках учительки манитиме дитину, коли вона зна-

тиме, що з тієї книжечки вчителька вчитує ті цікаві, повні див казки, ті веселі віршички й пісеньки. Дитину приваблює гарна ілюстрація, що віддзеркалює прочитане, й дитина рветься побачити все те, що вона почула. Це треба пам'ятати й бажання дитини старатися задовольнити.

Коли заняття відбуваються щоденно, треба вибрати хоча пів години часу щодня, щоб почитати дітям і дати їм відчути смак книжки, її принад. Коли ж це заняття в суботній школі, тоді треба кожного разу прочитати хоча трохи вголос. Читання дітям вголос — це перший засіб притягти дитину до книжки, заохотити її згодом саму читати.

Матеріал до читання мусить бути легко прийнятливий для даного віку дитини, головне ж цікавий, емоційно забарвлений. Дитина тоді вникає в переживання і долю фантастичних чи дійсних персонажів казок або оповідання і з напруженням із співчуттям слідує за долею зайчика чи горобчика, або ж дівчинки чи хлопчика її віку. Такі переживання дитини при слуханні читаного збагачують духовний світ дитини, побуджують її уяву, поживають інтелектуальний розвиток, виворюють і стабілізують моральні критерії добра і зла, милосердя й жорстокості, любови й ненависти, а це стає основою для сприймання світу й його проявів у всьому житті людини. За допомогою книжки виворюється й кристалізується світогляд дитини. На тлі цього емоційно-сприйнятливою та різнобарвною матеріалу, що дає певну картину скалі етичних цінностей, дитина зможе сприймати краще за краплю поняття України, що приблизиться до неї поступово, в якійсь незримій повісті з України через рідну книжечку уявою про запашну квітку на її лугах, про мерехтливий метелик, що сів на її пелюстках, про гамірливу зграю дітей, що полетіла на зелену українську леванду.

І в ранній дошкільній, і в шкільній віці та й у пізніших роках для читання треба добирати матеріал з живою дією, головне — ясно емоційно забарвлений, що й зберігатиме в собі виховаччі стимули й

етично-моральні й національні, а такого матеріалу є доволі. Після, головне, казкових мотивів перших років можна перейти до приповідкового матеріалу в коротких оповіданнях з життя дітей. В третій-четвертій класі дитина вже сама може читати легенькі книжечки, отже її треба заохочувати до того, а навіть прийняти за правило, що треба конче брати хоча одну-дві книжечки на місяць з шкільної бібліотеки й прочитувати їх дома. Дитина може брати ті найлегші книжечки, починаючи, залежно від розвитку дитини, навіть від другої класи. Дитина читає тоді те, що вже не раз чула від учителя й пізнає сама давніх добрих знайомих. Вже від третьої класи дитина повинна вписувати дитячі журнали й учитель повинен на тому настояти. Комплект журналів, як,

наприклад, «Веселки», має бути й у школі. Щоб заохотити, вчитель починає в школі читати щось дуже цікаве, а додому дітям задає дочитати це, а згодом можна задати вже самостійно прочитати дома ціле оповідання (це в четвертій-п'ятій класі) й написати в зошиті заголовки до поодиноких його частин. Тоді вчителю легко перевірити чи дійсно дитина це читала. Тоді вже в класі вчитель методично обробляє матеріал: пояснює й вписує невідомі нові слова (а вони завжди будуть), запитує про одні епізоди, характеризує спільно з дітьми персонажі, висяє ідею. У «Веселці» є багато цікавих жартів, загадок, шарад, і тоді, коли вже діти в кінці дня стомлені, варто для відпруження зайняти їх тим. Виписуючи журнал, дитина (Закінчення на 7-й сторінці)

„Ще на тему нашого майбутнього на еміграції...“

(Закінчення з 2-ї сторінки)

професори вищих шкіл, фахівці і т. д. Найбільший же відсоток жертводавців (75%), то це, мовляв, є склад статичного українського хлібороба, до якого й я маю честь належати. Коротше кажучи, відгук редакції «Українського православного слова» на допис С. Нечая зводиться в основному до наступного. Так як С. Нечай належить до тієї інтелігенції, яка в своїй більшості «байдужа до Церкви», а зокрема маложертовна, а тому, мовляв, дуже добре було б, щоб думки С. Нечая дійшли до серця і розуму саме української інтелігенції і шойно тоді легко буде здійснити пліни, які накреслив дописувач у своєму дописі. Я сам, очевидно, не погоджуюсь із редакцією «УПС», що українська інтелігенція в більшості «байдужа до Церкви». В більшості ніяк не буде, хіба в великій меншості (суджу по своїй парадії). Але менше з тим. Щодо жертвенності, то «УПС» сказало правду.

Я особисто міг би не коментувати допис інж. С. Нечая, але коли в ньому заторкується моє «майбутнє покоління», то тут уже я не можу витримати, — даруйте за слабкість.

Що таке є «наступні покоління»? Як уявляє інж. С. Нечай ці «наступні покоління»? Звідки вони придуть, або хто їх нам дасть? Чи не уявляєте ви собі, що от, мовляв, мої шестеро нащадків уже сплять на до українського центру в Баунд Брук, несуть пожертви в грошах, у праці, в підтримці, захисті словом і ділом і т. д.?! Або ось у моїх сусідів! Та тут ціла вулиця наших «наступних поколінь» — українських дітей, аж лобом на них дивитися. Але, мої панове: цих українських дітей ще треба зробити своїми нащадками (це не в Україні в українському оточенні). На еміграції, а особливо в США, за душу своїх нащадків треба зводити колосальну боротьбу. Ця боротьба вимагає величезної праці всієї нашої громади, а особливо її керівництва і величезного вкладу капіталу.

На втримання українського релігійно-національного центру в Баунд Бруці потрібно вкладати не більше одного відсотка своїх прибутків, а на втримання наступного покоління не менше (якщо не більше) половини своїх прибутків.

Коротше кажучи, існує наше майбутнє покоління, то існує і наш релігійно-національний центр в Баунд Бруці, а з ним і ми всі. Втратимо нащадків, значить втрачимо все. Інж. С. Нечай пише: «треба зберегти для майбутнього...» Себто наступним поколінням. На мою думку, в першу чергу треба зберегти «наступне покоління», а потім уже думати про радіостанції, концертні зали, клуби, ресторани і т. д. Не думаю /даруйте/, що «бізнес» з радіостанції, який плянує одержати інж. Нечай, врятує нашу Альма Матер за кордоном. Наша «вічність», як сказав інж. Нечай, може бути вічністю доти, доки існують наші кадри. А якщо ми занехаємо виховання наших кадрів, то нашого релігійно-національного центру в Баунд Бруці не буде. Себто він деякий час існуватиме, але існуватиме за рахунок самоликвідації; це значить — спочатку продадуть землю за дорогою, потім ще трохи, ще і... Чому продадуть? Та тут дуже проста арифметика: якщо нашої інтелігенції, як пише «УПС», 80% нічого не по жертвували зараз, то годі сподіватися щоб щось пожертвували їхні діти в майбутньому. Також маю сумнів, щоб щось жертвували і діти наші без належної національної підготовки.

Отже питання — за який рахунок буде існувати наш центр та й для кого? Що?

На різні теми

(Закінчення з 3-ї сторінки)

і котичим цвинтарем в Лос Анжелосі. Різниця лише одна: собачі виглядають у кільканадцять разів кращими, миловиднішими і приємнішими для людського ока, ніж людські. Як і людські, собачі й котичі могилки оздоблені національними американськими прапорами. Той, хто не вміє читати по-англійськи великого напису на пам'ятникові при вході до цвинтаря, може дуже легко прийняти звесь цвинтар за місце вічного спочинку військових ветеранів країни. Деякі могилки прикрашені навіть двома-трьома прапорами. Щодо квітів — не штучних пластикових (як це звичайно тепер практикується в США — ЮМ), а звичайних живих розкішних квітів, то їх куди більше, ніж на місці спочинку людей...

І майже при кожній могилці — хрест, — пише далі Овечко. — Так, хрест! Рідко з дерева, а то все з каменя та граніту... А ті, що потурбувалися про охорону котичих і собачих душ і на тому світі від різних неприємностей, поруч з хрестом поставили ще й янголів у найкращому місцевому виконанні. Рідко мені доводилося бачити на людських цвинтарях таких гарних янголів... Ну, а найрелігійніші не забули й про (хай Бог простить мені, що мушу все ж до кінця писати те, що бачив!) Матір Божу. Ось похований пес «Кінг». Уся могила потопас в квітах. Спереду — три (видно тому, що Бог любить трійцю — ЮМ) державні прапорці. А над всім тим — натурально величезна статуя Божої Матері. З розпростертими руками, вона сумно дивиться на собачу могилку, а поруч, біля іншої могилки, якась жінка стоїть на колінах і побожно розправляє шойно принесені свіжі квіти.

Та незалежно від цього, Іван Овечко робить такі оптимістичні висновки з усього того, що бачив на каліфорнійському собачому цвинтарі. Бо, на його думку, балачки про те, що американські

українці досить швидко денационалізуються, й американизуються, не зовсім відповідають дійсності. Принаймні, щодо каліфорнійських українців. Бо в той час, коли на собачому цвинтарі він міг бачити знаки різних національностей — в тому числі навіть жидівську Давидову зірку на гравірованій плиті та німецького «Фріца», що спочивав серед квітів та містських плит — в той же час він не міг знайти на тому цвинтарі ні одного імені і ні одного знаку українського. Ні одного тризуба! Жодного жовто-блакитного прапорця!

ПОЛОВАННЯ НА КОТІВ І СОБАК В СОВЄТІ

Зовсім інше діється тепер на собачому і котичому «фронті» в СССР. Преса доносить, що з метою виконання заготовлі і здачі хутра ненаситній державі, варшавський московсько-большевицький режим проголосив половання на котів, собак і навіть на голубів. Так зв. «Республіканська рада українського т-ва мисливців і рибалок» вимагає посилити по районах половання на котів і собак, знімати з них шкіри і здавати їх обласним споживспілкам, а труп тварин відвозити на м'ясоперні заводи. За перевиконання пляну встановлено премії. І так, якийсь «мисливець» Кошаль (можливо Кошіль?) з Боярського району (недалеко Києва) заявив: «Мені намітили плян знищити 300 собак. Що мені триста! Я й тисячу знищу!»

Більше того, — само т. зв. Українське т-во «охорони» природи дозволило винищувати всіх лисиць, голубів, котів і собак. Серед білого дня в центрі Києва голубів заманоють кормами, потім, коли птахи клюють, знезап'я накидають на них спеціальну металеву сітку, а потім тягнуть її до авта. Під сіткою утворюється кривава масакра. Кияни обурюються, але хіба будь-коли Москва сльозам вивила? Ю. МОВЧАН

За рахунок якогось бізнесу?! Ні, ми не дозволимо ніякого бізнесу відкривати в нашому релігійно-національному центрі за кордоном, бо тоді ми його втрачимо скорше, ніж самі сподівалися б. Український релігійно-національний центр в Баунд Бруці мусить існувати з членських вкладок і тільки.

Прошу читачів вибачити за відвертість, але мені ота радіостанція, ще й з хрестами, які мусять стояти, як стоять на радіостанції в Римі, просто не дає спокою. Правда, інж. Нечай каже, що там, мовляв, у Ватикані стоять хрести католицькі, а у нас мусять бути православні... (О, Боже!) Ісуса Христа ж розп'яли на звичайному хресті; тоді Він не був ані католицький, ані православний. Але менше з тим. Мене найбільше цікавить, — чому С. Нечай узяв приклад для нас з Ватикану? Це, очевидно, не зле брати добрий приклад з когось. Не ставлю за зле цього я і С. Нечая. Думаю, що дописувач був у Римі, ну і бачив високо десь там оті хрести католицькі, на тій радіостанції.

Признаюсь, що я, грішний, теж беру приклад з Ватикану, але я в Римі не був, а приглядаюсь роботі Ватикану, себто Католицькій Церкві, — тут, в Америці, і то не задіраю голови вгору і не шукаю католицького хреста, а звичайно собі стою десь на розі приватної католицької школи і приглядаюсь, як то Ватикан буде своє наступне покоління, свої католицькі кадри, або другими словами — свою вічність. Ось з чого треба брати приклад і собі.

Кадри вирішують усе. Це й є та «вічність». «Вічність» не може бути «вічністю» (мова йде про нашу українську вічність) — «вічність» треба робити, над «вічністю» треба працювати. Треба в той огонь нашої «вічності» завжди підливати отієї вічної оливи, в протинному випадкові нічого, крім Бога, вічно не втримається.

Отже наш релігійно-національний центр в Баунд Бруці буде вічністю тоді, коли ми для нього збережемо, не дамо втопитись у чужому морі нашим дітям, нашому поколінню нашим нащадкам. Ми мусимо існувати вічно. На те нас, українців, і Бог сотворив нарівні з іншими націями. А щоб нам існувати вічно, треба організувати свої українські приватні школи, від дитячого садочка, аж до дванадцятої гімназійної так, як це робить Ватикан. Скажете, що, мовляв, я лемлос у відчинені двері. Ми, мовляв, свої суботні та недільні школи маємо, що ж я тоді хочу?!

Ми хочемо мати свої приватні українські середні, державного типу, з українською й англійською (нарівні) викладавкою мовою, школи, які не дадуть асимілюватися, денационалізуватися нашим дітям. Ці ж суботні й недільні школи в час атому та ще й на чужині — нічого не дають на довгий час. Такі школи дорівнюють «науки в дачка» сто років тому. Ми чомусь боїмося взятися за це діло (що то значить довгий час бути бездержавними), все нам здається, що вище «фельдфебеля» піднімається не маємо права. Чому ж інші нації будують школи і виховують дітей так, як ім потрібно? Що ж шкідить нам? Ви, бачите, шановна наша інтелігенціє, зразу будете радіостанції, клуби, ресторани... — втопите наших дітей у чужому морі — це значить, що перед нашою українською історією відповідати будете Ви — батьки народу.

Радіостанції і катедри в другу чергу, а в першу чергу школи, школи і ще раз школи.

Павло ПРИШВИНСЬКИЙ

Сторінка Об'єднання Демократичної Української Молоді

Ч. 16

Редактор: Олексій КОНОВАЛ

П. СТОКАЛЬСЬКИЙ

Організуймо ТОП!

Нерідко в нашій пресі можна зустріти нарікання на занепад національно-громадського життя еміграції. Одні пояснюють цей небажаний факт серед нашої еміграції, її матеріальним збагаченням, яке веде до байдужості щодо національних обов'язків. Другі — розвитком міжнародних подій не в нашу користь та несправедливою політикою західного світу супроти поневолених Московських народів. Ще інші нарікають на отаманію, яка сіє роздор та незгоду серед промисловця життя. Все це, звичайно, робиться не без впливів совєтської агентури. Але національна рація, почуття обов'язку супроти свого народу виставляють нас знов і знов братися до якоїсь творчої праці під все тим же гаслом: «Служіння своєму народові», — як це і належить великій та здоровій нації.

Одним із таких проявів до такої праці за останній час було створено при деяких філіях ОДУМУ Товариство ОДУМівських приятелів, скорочено ТОП. Членами цих товариств є старше громадянство, переважно батьки, яким не байдуже майбутнє нашої молоді. Завданням такого товариства є: всесторонньо допомагати розвитку нашої української демократичної молоді в ОДУМі.

Увагу для своєї молоді уділяє кожний народ. Бо коли говорять про майбутнє, якоїсь нації, то і треба говорити, насамперед, про її молодість. Молодь, яка росте, розвивається, вчиться, набуває знання у різних галузях науки й техніки, і досягнувши зрілих років, вона закономірно, поволі перебирає від старших кермо всього національного життя країни: економічного, політичного, культурного. З якою підготовкою молодість приїде до національного проводу, таке життя вона й збудує в своїй країні.

За останній час в ОДУМівській пресі появилися заклики до старшого громадянства творити Товариства ОДУМівських приятелів. Такі товариства при деяких філіях уже існують, а в загальному ще в стадії організації.

Централа ОДУМУ з представниками ТОП опрацьовують правильний для товариства, щоб привести його до певної організаційної структури та системи. Товариство мало б у майбутньому координувати працю всіх допоміжних організацій навколо ОДУМУ.

Обов'язки товариства мали б зводитися до наступного: сприяти духовно-моральному та національно-політичному вихованню молоді в організації ОДУМ; виховувати в молоді почуття патріотизму та обов'язку свого народу та України; плекати в молоді почуття національної честі і гордості, дух мужності й відваги та ролі молоді у визвольній боротьбі нашого народу, як організованої й національно свідомої молоді; заохочувати молодість до науки у вищих школах та впоювати любов до рідного місцевства. Все це можна здійснювати шляхом відповідних імпрез, доповідей та лекцій на різні теми національного життя.

Майбутня централа ТОПу має запланувати читання таких лекцій по філіях ОДУМУ та заангажувати для проведення цих лекцій самих членів ТОПу, яке має складатися з представників усіх наших суспільних станів. Треба підкреслити, що на відміну від молоді інших народів, наша молодість має ще й інше важливе завдання. Наша молодість, Батьківщина якої вже довгі роки поневолена, з властивою їй енергією, була й є і залишається носієм та виконавцем визвольних ідей нашого народу. І в мислю, як це ми згадуємо, під Крутами, Базаром чи в УПА, наша молодість показала свою жертвенність, відвагу, героїзм, самопожертву та відданість нашим національним ідеям. Це повинно служити прикладом для сучасної нашої молоді.

Тяжка справа є з доростом або з дит-

ми, для виховання яких ми створили Ю ОДУМ. У наших емігрантських умовах наші діти виставлені на велику небезпеку деморалізації та денационалізації. Запобігти цьому лихові ми можемо тільки тоді, коли будемо діяти організовано. Ось для цього і творимо організацію Товариство ОДУМівських приятелів.

ТОП мусить активно підтримати матеріально і морально Виховну Раду, яка керує вихованням наших дітей у Юному ОДУМі. Товариство обирає з свого членства Виховну комісію для безпосереднього виховання дітей у Юному ОДУМі, яка й турбується відносно підбору відповідних виховників та матеріалу для виховання дітей, який вона дістає від Виховної Ради.

Ю ОДУМівці — це діти, які народилися, ростуть та виховуються в країнах ншого нового поселення. Бажаючи для своїх дітей кращої долі та щастя, деякі батьки вважають, щоб увести своїх дітей у коліо тутешнього життя і дати дітям відчуття себе рівновартісними громадянами з рештою населення країни, не віддають дітей до українських молодечих організацій, побоюючись, що це їм пошкодить. І це є великою помилкою. На цьому тлі ми маємо вже досить трагічних випадків для батьків. Мати, виховуючи свою дитину, провела не одну безсонну, а то й оплакану ніч над колискою дитини. Затративши масу часу, енергії й здоров'я, не кажучи вже про матеріальні витрати, поки виростять дитину. А дитина виростає й стає чужою для батьків, бо немає з батьками ані спільної мови, ані спільної культури. Хіба ж це не трагедія?!

Нам, особливо старшим батькам, які не знають досконало англійської мови, немає можливості виховувати своїх дітей які не знають української мови, але можуть її знати. Як же така мати, повчавши дитину, може передати їй свої душевні почуття, якщо вона не може заговорити до глибини душі дитини, не мовити з нею спільної мови. Ми самі, а часто зустрічаємо й в часописах нарікання на те, що наша молодість цурається нас. Вона не наслідують батьків, а часто навіть соромиться визнавати свою приналежність до української нації, рахуючи її нижчевартисною. Цього б не було, якби молодість була національно свідомою.

Вся молодість, а також і наша, прагне до чогось, кращого, вищого, досконалішого, ідеального. Вона живе здобутками свого народу або здобутками окремих національних героїв. Примітивності молоді не терпить. І неш обов'язок — виховати у молоді почуття гідності й національної честі, вкладаючи в її душу те, що ми цілком окрема, велика, здорова й культурна нація. Ми маємо свою країну, хоч наразі поневолену. Маємо свою окрему історію, мову, культуру, релігію та своїх великих людей, як Скорохода, Хмельницький, Шевченко, Франко, Леся Українка та інші, які були б теж знані у всесвітній історії, коли б ми мали свою державу та були господарями на своїй землі. Не навчити дитину, навіть тільки її рідної мови, — це значить украсти в неї те, що їй належить.

Виховання дітей у душі національної свідомості є корисним і для країни нашого поселення. Дитина, яка свідомо свого походження, яка знає причини поселення її батьків в даній країні, вона значно більше буде шанувати цю країну за те, що вона в тяжкий час прийняла до себе її батьків, давши їм відповідні притулок і захист. Дитина, чи вже доросла людина, яка навчена любити й шанувати своє рідне, вона зможе оцінити й шанувати чуже. І навпаки.

Кожному з нас відомо, що, наприклад, у США до всіх етнічних національних груп звертаються американські урядові чинники з пропозицією — зберігати свою національну мову й культу-

ру, яка збагачує американську культуру. А мови для США потрібні не тільки для бізнесових стосунків з іншими країнами світу, а чужі мови потрібні їй як передовій країні світу.

Виховання дітей у молодечих організаціях є корисною в першу чергу для самих дітей. Крім національного виховання в дітей, які перебувають в організації, виробляється нахил до компромісу, толеранції, згоди, співпраці та взагалі до громадського співжиття. Але виховання дітей на еміграції в душі національної свідомості потребує значних зусиль, як організаційних, так і виховавчих. Ми маємо Виховну Раду Ю ОДУМУ, про яку я згадував вище, вона якраз і займається методикою вихован-

ня та готує матеріали для виховання дітей при Ю ОДУМі. Виховна Рада створена з високо кваліфікованих та досвідчених педагогів, але вони потребують підтримки зі сторони організованого громадянства, що ми його й називаємо ТОП.

Частина з нас є колишні підсовєтські мешканці, які пережили кошмарні, чорні дні на Україні, піддаючись нераз тяжким і нечуваним у світі большевицьким репресіям з боку імперіалістичної Москви, як: розкуркулювання, голод, заслання, ловля чорним вороном як «ворогів народу» і т. д. А потім пережили страхіття війни, а з нею й терниотий шлях скитальщини; тяжку й не-

(Закінчення на 8-й сторінці)

Як заохотити дітей та молодь до самостійного...

(Закінчення з 6-ї сторінки)

вже змалку привчається до підтримання рідної преси, складає річники, колекціонує їх.

Дуже важливим є заохочувати дитину творити власну бібліотечку вже з перших шкільних років, заохочувати дитину звертатися до батьків, щоб купили їй книжечку до її власної бібліотечки. Треба навчити дитину записувати книжку до окремого зошитів, шанувати її й тримати в порядку, а головне, — обов'язково прочитати придбану книжку. Окремий зошит повинен бути для записування всіх уже прочитаних книжок. Це потрібне для обліку дитини й учителів, воно викликає в дитини відчуття завершення якогось діла.

На лекції вчитель може запитати в дітей, хто з них має нову книжечку дома. Діти люблять похвалитися: ось Івась підносить руку, — він має, а Андрійко ще не має, йому ніяково й він певно попросить дома тата чи маму купити йому, щоб і йому було чим похвалитися в класі. За прочитану, хай найменшу «лектуру», вчитель хвалить дитину й ставить їй у журналі вищу оцінку, а це дуже заохотить її до дальшого читання.

Та вимагаючи самостійного читання, вчитель сам не перестає читати дітям угорос. Він може вже читати їм складніші оповідання, ніж ті, які вони самі читають. Це може бути частина якоїсь повісті, як ось «Петрусєва повість» — Олени Цегельської, чи «Вогно» — Ольги Мак (це вже для дітей 10-12 чи 14 р.). Цим учителю показує ширшу обрії дитини. При тим завжди читання вчителя мусить бути вірцевим, — виразним, з логічними наголосами, з відповідною модуляцією голосу. Звичайно, що до такого читання вчитель мусить добре підготуватися дома. Також норми українського наголосу мусять бути дотримані. Провірити наголос завжди можна в академічних словниках Голоскевича чи Грінченка.

Виразного читання треба вимагати також і від дітей, головню тоді, коли діти вивчають текст напам'ять: віршички чи малі драматичні п'єси. Виучування п'єсок по розділюваних ролях дуже важливе й потрібне. А їх також доволі в нашому дитячому матеріалі. Діти люблять виступати, грати якусь роллю, вони захоплюються тим, коли це відповідно поставити. На протязі року варто розучити з дітьми хоча одну-дві п'єски.

В тих клясах, де за програмою уже систематично вивчається історія України, дуже допоміжним і корисним є читання книжок з історичною тематикою. Прикладом може бути «Князя слава» — А. Лотоцького, «Оповідання про евшан-зілля», літописні легенди, а згодом про козацькі часи. Діти 10-14 років залюбляють слухати гарні і захоплюючі повісті А. Чайковського та А. Кашенка, як «На уходах», «Славні побратими», які цілком приковують увагу дитини, а діти 12-14 років можуть уже й самі самостійно їх читати. Не раз треба тільки почати читати книжку, а дитина сама схоче продовжити її читати. Добре, щоб вчитель радив виписувати з прочитано-

го незрозумілі слова, щоб потім разом з учителем їх вивчити.

З наших класичних творів є також ряд таких, що надаються для дитячого віку, головню вже у віці 10-15 літ. Є це вибір з творів Шевченка, Франка, Лесі Українки, Глібова, Коцюбинського, Марка Вовчка та дещо з Квітки-Основ'яненка. Серед цих книжок є речі, які діти в старшому віці зможуть і самі читати, одначе вчитель повинен допомогти зробити вибір, порадити, подати заголовки речей.

Застосовуючи згадані методи заохоти до читання книжки, авторка мала дуже гарні наслідки: діти самі рвалися до читання книжок, а не раз навипередки бігли, щоб захопити собі книжку в бібліотеці. Були ж випадки, що й змагалися між собою за те, яку книжку краще читати в класі.

Подібні поради стосуються так само дітей і молоді старшого віку вже від 15 до 18 літ. Практика показує, що й там голосне читання учителя є найкращою спонуюкою для самостійного читання. Тут уже може бути більший вибір творів, сюди можна включити більшість матеріалу з наших класиків та новіших і сучасних українських письменників та поетів. Учні поступово починають любити поодинокі автори, коли їх відповідно подати. І тут треба час від часу читати вголос. Не раз буває такий випадок, що вчитель щось, читаючи на лекції, не докінчив — дзвінок перервав. Учениця тоді сама, без спонуки вчителя, йде до бібліотеки й бере ту книжку, щоб докінчити читати її дома. Такі бувають, наприклад, з поемами Шевченка, творами О. Кобилянської, чи Стефаніка. Цілком зрозуміло, що при читанні вчителем якогось твору в класі, має бути абсолютна тиша, увага учнів має бути прикована до теми твору. Читання деяких творів, наприклад, Стефаніка, може дуже глибоко сприятиматися учнями 17-18-тирічними. Вони зворушують дівчат до сліз. Подібна реакція буває на твори Лесі Українки, особливо дівчата дуже люблять їх.

Обов'язкова лектура в школі конечна, її треба провирати, а також ставити вищі оцінки за здану лектуру.

Вищенаведені способи не повинні обмежити вчителя з своєю власною ініціативою в пошуках за іншими, може більш ефективними в даних умовах, способами. Проф. Марія ЮРКЕВИЧ

Від Редакції «УВ»: До цієї статті доданий також список дитячої та юнацької української літератури, яку авторка рекомендує для дітей українських шкіл. Список охоплює 172 назви 104 авторів. На превеликий жаль, цього списку літератури ми не можемо помістити в «УВ», бо нащто «перевантажить» газету і саму статтю. Авторка зазначила, що нею складений список дитячої й юнацької літератури не повний, але все ж таки включає головним чином ті книжки, які є в продажі по українських книгарнях або по бібліотеках при українських церковних громадах чи організаціях. Ред. «УВ»

Чий комунізм кращий?

(Закінчення з 1-ї сторінки)

парі, — ми з завідуючим відділом пропаганди пішли в поле.

Бригада копала глибокі рови від водозбірника (в якому ще не було води) до ріжкового поля. Це була тяжка праця. Пізніше я довідався, що водозбірник був збудований за хибним проєктом без уваги на якість ґрунту, і вся вода з нього пішла в землю. Канали були засипані. Виконана велика праця без результату.

По обіді ми пішли на свиноферму. Завідуючий фермою з гордістю показав нам трьох свиноматок, привезених у провінцію Хенань з України.

— Чи є у вас на фермі селяни, — запитав я завідуючого фермою, — які спочатку не хотіли вступати до народної комуні?

— Що ви! — відповідь завідуючий. — Таких на фермі у нас немає. Вони роблять у другому місці.

На закінчення своєї статі Ю. Грігор'єв називає ці безглузді експерименти над мільйонами людей абсурдом. Кореферментів над поневоленими Москвою народами, що вся комуністична система є абсурдною утопією, що веде до неймовірних людських страждань, голоду і геноциду.

Що ж на місце цих народних комун пропонує Ю. Грігор'єв? Російського ти-

пу колгосп. Так, збанкрутовану систему колективного господарювання. «Не вмер Данило, так болячка задавила!» — каже народна приповідка.

Всі люди в СРСР, включно з кремлівськими можновладцями, знають що так господарювати і жити більше неможливо, що треба шукати виходу. Доказом нерентабельного господарювання є масові закупки хліба закордоном, великі черги за хлібом, картоплею.

В пресі явно помітна шкода, що знищили правдивих хліборобів, відбили в селянина споконвічну любов до землі. В розпачі керівники сільського господарства шукають із свічкою (за уцілілими господарями, що були колись репресовані, і ставлять їх бригадирами і головами колгоспів. Безперестанно міняють керівників, посилають нанизи велику кількість агрономів, але руйнування господарства і ненависть колгоспного селянства до цієї системи така велика, що вивести з кризи сільське господарство абсолютно стало неможливим.

На невільничій праці їхати далі абсолютно неможливо. Такий стан був під час першої кріпаччини. Чи знайдуть у собі сучасні можновладці стільки відваги, щоб знести невільничу колгоспну систему? Ні. Але народи Советського Союзу напевно знесуть разом з московськими імперіалістами.

С. РОМАНОВИЧ

Цінні книжки, що їх можна набути у видавництві „Дніпрова хвиля“

Plustriertes-praktisches LEHRBUCH der ukrainischen Schrift und Sprache DM 4.-	Кобиліяньська Ольга: В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА, 189 стор. нм 6.--
Geschichte der ukrainischen KULTUR, von Prof. Ivan Mirtschuk DM 22,80	Нечуй-Левицький Іван: ХМАРИ, повість, 487 стор. нм 10.--
Das Gesetz der Taiga von Ivan Bahrianuj DM 12,80	Нечуй-Левицький Іван: ПРИЧЕПА повість, 356 стор. нм 8.--
Fata Morgana und andere Erzählungen von Michajlo Kozjubynskyj. Aus dem ukrainischen übertragen von Anna-Halja Horbatsch DM 12,20	Нечуй-Левицький Іван: Кайдашева сім'я, повість, 234 стор. нм 8.--
Німецько-український словар (5 000 слів) нм 4.--	Винниченко Володимир: ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЇ, том I, нм 20.--
Українсько-німецький словар (5 000 слів) нм 4.--	Франко Іван: ТВОРИ, 1-20 томів, 9 300 сторінок, 1962 нм 300.--
Krupnyckij, Borys, Prof.: Geschichte der Ukraine DM 24.--	Лепкий Богдан: МАЗЕПА, трилогія, 1-6 томів, 1959 нм 84.--
Horbatsch, Anna-Halja: Blauer November, 1959, 375 S. DM 19,80	Шевченко Тарас: ТВОРИ, 1-14 томів, нм 260.--
Desroches, Alain: Le Probleme Ukrainien et Simon Petlura, Paris 1962 DM 7.--	Шевченко Тарас: КОВЗАР, опрацював Білецький, 1-4 т. нм 100.--
Karchut, Wasyl: Das Zähle Leben (Eine Wolfsgeschichte) DM 2,95	Грушевський Михайло: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ, 1-10 томів нм 330.--
Iwanenko, Oxana: Ukrainische Wald-Märchen, 1963, DM Ln. 6,90 4,95	Грушевський Михайло: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 1-5 томів нм 144.--
Karl Anders: Mond auf Befehl. Der Fall Staschynskij. Eine Dokumentation aus den Akten. 1963 DM 8,80	Пастернак Ярослав: АРХЕОЛОГІЯ УКРАЇНИ, 1961, 791 стор. нм 60.--
Кочубинський Михайло: ТВОРИ, 1-2 томи, 1955 в полотні нм 36.--	Лужницький Григор: УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ, 1954, 723 стор. нм 50.--
Кобиліяньська Ольга: ЗЕМЛЯ, оповідання, 1954, 325 стор. нм 8.--	Лазорський Микола: ГЕТЬМАН КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ, 752 стор. нм 25.--

Організуємо ТОП!

(Закінчення з 7-ї сторінки)

вільничу працю в гітлерівській Німеччині з тавром «Ост» на грудях, що ще є й призначенням людської гідності. А по війні знову репатріація та утеча від людоловів. Нарешті нас, як політичних емігрантів, прийняла Америка, давши нам повний притулок і захист та можливість будувати самим собі своє національне, релігійне й культурне життя.

На жаль, частина з нас забула всі ті переживання, страхіття і цурається організованого українського життя та заводить свій святий обов'язок перед власними дітьми.

Тому то ми й просимо всіх людей доброї волі творити при філіях ОДУМу ТОП й ставати його членами, а де вже ТОП створений — ставати його членами й дбати про виховання наших дітей в українській молодечій організації ОДУМ.

ЛЮДИ НЕ АНГЕЛИ

Книжка в англійській мові. Переклад Патрика Спалдінга й Івана Антоненка. В полотної обкладинці в „жакеті“. Видана на доброму папері, 240 стор. Ціна в Канаді і США 4 дол. і висилається летунською поштою в спеціальній картонній коробці. В Англії коштує 16 шил.

Замовляти у видавництві:

Mono Press Co, 20, London St, London, W. 2, England.

Віданому синові України

(Закінчення з 5-ї сторінки)

м'яті Віцепрезидента УНР в екзилі Івана Павловича Багряного в 40-й день після смерті та визначили дату 6. жовтня і час та місце — в залах Українського Народного Дому.

Після служб Божих у церквах св. Володимира, святої Тройці і св. Андрія Первозванного отцями: Степаном Ганкевичем, Степаном Посаківським і Семеном Івашенком, відправлено панахиди — сороковини пам'яті І. П. Багряного. ОДУМівці в строях, з чорними опасками, з прапорами, надали цій жалібній службі Божій надзвичайної врочистості. Всі три українські радіовисильні весь час передавали в етер про Покійного та про масове відбуття жалібних громадських зборів.

Зала Народного Дому виповнена вщерт. На сцені великий портрет Івана Павловича увітчатий живими квітами. Портрет намальований досить гарно художником Іваном Усиком. Над портретом державний тризуб. а над ним плякат з написом:

«Хоч не списати мук моїх
І на воловій шкурі, —
Я хочу ще не тих боїв!
І не такої бурі!»

По обох боках портрету американський і український прапори. Голова Товариства прихильників УНР Павло Мигаль відкрив жалібні збори вшанування пам'яті Покійного, і попросив до слова літератора Олександра Ярового. Доповідач у своїй доповіді про життя, творчість і боротьбу Івана Павловича сформулював його як Людину, письменника, політичного діяча, державного мужа, великого патріота й борця революціонера, як захисника й оборонця всієї

української еміграції взагалі, а зокрема підсоветської своєю брошурою «Чому я не хочу повертатись до СРСР?».

Перша частина жалібних зборів закінчилася співом національного гімну. Після цього було влаштоване поминальне прийняття і перекуску, яку приготувало українське жіноцтво на чолі з пані Наталкою Макогон. Трапезу поблагословив о.Посаківський. З промовами виступали інж. Михайло Хронов'ят (ОБВУА), Микола Бігун — ОУН(б), Василь Пономаренко — ЦК ОДУМу і від Револуційно-демократичного Руху. Висловлюючи співчуття, промовці високо оцінили заслуги Покійного перед Батьківщиною, який на своєму тернистому шляху під терором російського молоха гордо ніс прапор визволення України. Від УНДС виступив Никифор Черногор, відзначаючи великі заслуги Покійного та порівнюючи його з спартаківцями; Сергій Якимців, що знав Покійного особисто та просив студіювати його твори, що просякнуті любов'ю до свого знедоленого народу; о. Степан Посаківський тепло згадував часи, коли він жив разом в одному бльоці з Покійним і як він пізньої ночі повертався з праці в редакції «УВ», та відзначив його відданість і жертвність для українського народу.

В заключному слові голова Т-ва Павло Мигаль звернувся до присутніх із закликком не забувати своїх обов'язків перед ДЦ УНР, Віцепрезидентом якого був Покійний, та сплачувати Національний податок і це буде найкращою запорукою продовження праці Покійного. Співом «Вічна пам'ять» закінчилися жалібні збори.

Петро ВАСИЛЕНКО

ЗАКЛИК

Т-ВА СПРІЯННЯ УНРАДІ НА БАДЕН-ВЮРТЕМБЕРГІ

Українки й Українці!

Немає нічого дорожчого для нас, як наша Батьківщина, слава наша сонячна Україна. За нею тужимо на чужині, до неї линуть наші думки й серце, про її лани широкополі, гаї над тихоплинними річками, про її міста й села, де жили наші рідні й друзі, маримо ми щодня й цьогодини, і з глибини душі в кожного з нас линує найкраще для неї побажання: волі й щастя для людей, державної незалежності, розквіту нашої національної культури. Можна жити на чужині десяти років, але не можна навіть на хвилину втекти від думки про Батьківщину, від туги за нею.

Во Батьківщина кличе. Кличе серце й душу, сповнює їх любов'ю до землі наших батьків, пориває нас до змагу, до оборони від ворогів, які її плондують, уярмлюють. Гуртує на боротьбу за краще майбутнє цілої української нації у вільній соборній незалежній Україні.

Ми всі — люди однієї крові, а поклик крові — найпотужніший у людини. Він керує нашими вчинками, визначає наші обов'язки перед народом, перед Батьківщиною, перед нашими рідними й друзями.

Найсвятішим із тих обов'язків є оборона волі й незалежності Батьківщини, оборона інтересів українського народу дома й на чужині.

На еміграції боротьбу українців за волю провадить, поряд інших організацій, Українська Національна Рада, що складається з видатних державних і політичних наших діячів. Ті стали на допомогу утворені по всьому світі — в Німеччині, Англії, Канаді, Сполучених Штатах, Америки, Австралії — товариства сприяння Українській Національній Раді.

Таке Товариство організувалося нещодавно й у Баден-Вюртемберзі. Його завданням, як і завданням усіх інших таких товариств, є ширити ідею української солідарності, соборності й держав-

ности серед українців, допомагати УНРАді в її роботі, дбати про добре ім'я українців серед інших народів і добре ім'я боронити та поборювати ворожу діяльність, скеровану на шкоду українській справі.

Українки й Українці! Ми переживаємо тепер надзвичайно відповідальний історичний період, коли вирішується доля всього нашого народу, доля України — бути їй чи не бути — доля наших рідних. Чи можемо ми в такий час, коли Батьківщина кличе нас до боротьби, стояти осторонь змагу всього українського народу за сучасне й майбутнє нашої нації, нашої дорогої України. Це була б зрада нації національній справі, нашим батькам і дітям — ганебна, страшна, непростенна. Не допустимося ж до цього! Долучаймося до лав оборонців нашого права на волю й незалежність! Записуймося в члени Т-ва сприяння УНРАді. Цим ми бодей частково сповнимо свій національний обов'язок перед нашим великим українським народом, перед нашою Батьківщиною.

Заяви надсилайте на адресу: Georg Swyrydenko, 7081 Lauchheim/Württ., Postfach 49.

УПРАВА
Т-ва сприяння УНРАді
на Баден-Вюртемберг

Комунікат

Повідомляємо, що Треті з черги загальні збори Товариства Українських Письменників і Журналістів відбудуться в листопаді ц. р. Устійнена дата буде подана в спеціальному повідомленні. Проситься всіх працівників пера, які ще не зголосилися до секретаріату ТУПІЖ, звертатися за інформаціями на таку адресу: The Society of Ukrainian Writers and Journalists, 78, Kensington Park Road, London, W. 11. УПРАВА ТУПІЖ

Силадайте на Пресовий фонд „УВ“!

Українські
Вісті

Тижневик політики, культури
і громадського життя

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції й адміністрації
„UKRAINSKI WISTY“
791 Neu-Ulm/Donaу, Schießbach 32

Місячна передплата „УВ“ в Німеччині,
включно з пересилкою, коштує 3.50 нм.

Оголошення

Повідомляємо українське громадянство Везіну й околиць (Франція), що у неділю 24. листопада 1963 р., після закінчення Листопадового свята, в домі вці при Українській Автокефальній Православній Церкві у Везіні будуть обговорені дуже важливі і пекучі справи української Недільної школи у Везіні. На ці сходини запрошуються всіх українців без різниці віровизнання чи партійної приналежності.

БАТЬКІВСЬКИЙ ШКІЛЬНИЙ
КОМІТЕТ